

LUNDS UNIVERSITET

Samhällsvetenskapliga fakulteten

Sociologiska institutionen

Stor stad eller landsort?

– Vilken inverkan har den mottagande ortens storlek på kvotflyktingars inträde i det svenska samhället?

Författare: Kenneth Forssell
Uppsats SOCK01, 61-90 hp.
Vårterminen 2009
Handledare: Birgitta Ericson

ABSTRACT

Författare: Kenneth Forssell

Titel: Stor stad eller landsort? – Vilken inverkan har den mottagande ortens storlek på kvotflyktingars inträde i det svenska samhället?

Uppsats SOCK01, 61-90 hp.

Handledare: Birgitta Ericson

Sociologiska institutionen, vårterminen 2009

Problem/bakgrund:

Sverige är ett av 10 länder i världen som årligen tar emot flyktingar som behöver vidarebosättning, så kallade kvotflyktingar. När flyktingarna försöker komma in på utbildning eller arbetsmarknad visar tidigare forskning att stora hinder finns. En kvalitativ intervjuundersökning som undertecknad gjort år 2008 visade dock att kvotflyktingar, på en liten ort, var överraskande positiva till landet och orten. Utifrån den bakgrunden vill jag i denna uppsats finna svar på huruvida ortens storlek i sig påverkar kvotflyktingens inträde i landet.

Syfte:

Syftet med denna uppsats är att ge en jämförande bild av hur kvotflyktingar, på två olika stora orter, uppfattar och praktiskt hanterar sin nya tillvaro i Sverige, samt att i deras beskrivningar identifiera olika taktiker/strategier som kvotflyktingarna använt sig av under sina första år i Sverige.

Kortfattad beskrivning:

Som metod har kvalitativa fokuserade intervjuer använts. Åtta intervjuer med kvotflyktingar har genomförts, varav fyra på den större orten och fyra på den mindre orten. Intervjuerna har transkriberats och kodats för analys. Som analytiskt ramverk har en tredelad teoretisk ansats använts: Bourdieus begrepp *Fält* och *Habitus* samt även de Certeaus begrepp *Taktiska dispositioner*.

Slutsatser/resultat:

Resultatet visar på förbättrade möjligheter för respondenterna att bygga upp sitt samlade kapital på den mindre orten, i jämförelse med respondenterna på den större orten. Vissa faktorer kan urskiljas vilka kan ge förbättrade möjligheter för kvotflyktingen att öka sitt kapital på flyktingfältet. 1. En struktur på flyktingfältet som tillåter och uppmuntrar till sociala och kulturella kontakter. 2. Vilja och förmåga från kvotflyktingen att rätta sig efter fältets struktur, och att investera i sitt sociala kapital på längre sikt. 3. Att det finns mötesplatser på orten där nätverk och kontakter kan byggas upp och kapitaliseras.

Nyckelord: Kvotflykting. Flykting. Vidarebosättning. Quota-refugee. Refugee. Resettlement. Migrants. Fält. Habitus.

Innehållsförteckning

1. Introduktion.	1.
1.1. Syfte och frågeställningar.	3.
1.2.1. Avgränsningar.	3.
1.2. Vetenskapsteoretiskt angreppssätt.	4.
1.3. Disposition.	4.
2. Bakgrund.	5.
2.1 Tidigare forskning och studier.	5.
2.2 Den svenska flyktingkvoten.	6.
2.3. Kvotflyktingar som grupp.	7.
2.3.1. Kvotflykting i Ljusdal.	7.
2.3.2. Kvotflykting i Gävle.	8.
3. Analytiskt ramverk.	8.
3.1. Fältet.	8.
3.2. Habitus/praktiskt sinne.	10.
3.3 Taktiska dispositioner.	11.
4. Metod.	13.
4.1. Förförståelse.	13.
4.2. Datainsamling och intervjuer.	14.
4.2.1. Intervju som metod.	14.
4.2.2. Urval inför intervjuer.	14.
4.2.3. Undersökningens genomförande.	15.
4.3. Analysmetod.	15.
4.4. Etiska överväganden.	16.
4.5. Tillförlitlighet, trovärdighet och generell giltighet.	16.
5. Resultat och analys.	17.
5.1. Bakgrundsfakta om Informanterna.	17.
5.1.1. Ljusdal.	17.
5.1.2. Gävle.	18.
5.2. Scener för handling.	19.
5.3. Informanternas beskrivningar av fältet.	21.
5.4. Informanternas sociala kapital och handlingsmönster.	25.
5.5. Taktiska dispositioner.	28.
5.6. Ortens påverkan på kvotflyktingen.	29.
6. Diskussion.	30.

Bilagor

- Bilaga 1. Litteraturförteckning.
- Bilaga 2. Frågeguide.

” Pö tolomuna la kå Sweden! – Vi välkomnar er till Sverige”

Jag tvivlar för en kort sekund på om jag kommer ihåg den korrekta hälsningsfrasen på karen¹ när vi möter 21 kvotflyktingar från Burma på flygplatsen. De verkar förstå mig, eller så är det mitt kroppsspråk som fungerar? De Karenska² kvotflyktingarna har färdats i över 30 timmar. Från flyktinglägret Tham Hin vid gränsen mot Thailand har de åkt med lastbil till Bangkok, sedan med flyg till London, sedan flyg till Arlanda, sedan flyg igen till Midlanda flygplats utanför Sundsvall.

Jag har i mitt yrke som flyktingsamordnare mött och introducerat mer än 250 kvotflyktingar sedan 2003. Min nyfikenhet har hela tiden ökat kring hur kvotflyktingen kan ställa om sitt liv för att hantera den nya värld man möter inför vid ankomsten till Sverige. Ju fler personer jag möter som anländer på detta sätt, desto fler frågor uppstår kring hur man kan klara av denna omställning. Jag vet en hel del om hur man tar emot, men jag vet nästan ingenting om hur det är att bli mottagen.

För fem dagar sedan var jag och den svenska delegationen där hos dem i flyktinglägret Tham Hin i Thailand. Där har nästan 10 000 flyktingar bott 11 år i egenbyggda hus av bambu, vid en temperatur på 40 grader året om, med toaletter som är hål i backen i ena hörnet av bostaden. Vi försökte förmedla till dem hur Sverige är - hur Sverige fungerar - hur livet i Sverige kan se ut. Nu står vi alla samlade igen - i ett regngrått Sundsvall, i en betongflygplats med rulltrappor, modern konst på väggarna, toalettutsmäckningar i kromat stål och en utomhustemperatur på 12 grader. Vi fryser.

Sverige är, enligt FN: s flyktingkommissariat UNHCR, ett av 10 länder i världen som årligen tar emot ett visst antal flyktingar som behöver vidarebosättning i ett nytt säkert hemland, så kallade kvotflyktingar (UNHCR, *Hemsida*, 2009). Att komma som kvotflykting till Sverige är en upplevelse som ställer människor på svåra prov. Enligt Thorleif Pettersson och Yilmaz Esmer (Integrationsverket, 2005) så medför svenskarnas sekulära värderingar och mentala fokus på emancipativa frihetsvärden, att ”svensken” i rätt hög grad skiljer ut sig från övriga världen. Sverige har andra kulturmönster och sociala praktiker jämfört med de flesta andra länder. Kvotflyktingen har lämnat materiella ting, arbete, vänner, släktingar, ja till och den egna familjen har man ibland fått överge, för att försöka börja om på nytt. Ett nytt språk, nya regler och nya koder uppenbarar sig, som man vare sig behärskar eller förstår bakgrunden till.

De 3 familjerna, som alla har små barn, har nu hämtat sina väskor på transportbandet och ser sig förundrade om på flygplatsterminalen. Detta är den första svenska miljö de möter. Mina välkomnande ord är de första orden som möter i Sverige. Vår tolk översätter också fortsättningen ” Är ni hungriga? Törstiga? Är ni trötta? Fryser ni? Vi har en buss som väntar utanför, det är två timmars färd till den plats där ni skall bo. Det finns vatten, frukt och filtar i bussen. Välkomna till Sverige!”

¹ karen är namnet på folkgruppen Kareernas språk, och tillhör den s.k. Tibeto-Burmanska språkgruppen inom det Sino-Tibetanska språkträdet. (Wikipedia, *hemsida*, 2009.)

² Karen är den största av de etniska minoriteter som bor i Burma. Denna etniska grupp bor huvudsakligen i Karen State i Burma, som gränsar mot Thailand. (Wikipedia, *hemsida*, 2009.)

Vid försök till att komma in på vidareutbildning eller ut på arbetsmarknaden visar undersökningar att flyktingar regelmässigt finner stora hinder och att flyktingen finner sig nedklassad socialt och kulturellt (Integrationsverket 2003, 2006a, 2006b, 2007a, 2007b, m.fl.). En påtaglig risk för social exkludering och underordning existerar.

Efter två timmars bussfärd skall vi stanna i Ljusdal. Klockan är snart 23.15 och det är kolmörkt ute. Resan från flygplatsen har varit händelserik. Flera av barnen och kvinnorna har blivit åksjuka och kräkt mest hela tiden. En 10-årig pojke har drabbats av något som verkar vara astma och en kollega och den ena tolken följer honom till sjukhuset. Alla andra i familjerna är så trötta så att dom nästan svimmar. De som kan sover. Vi måste ändå försöka visa det viktigaste i lägenheterna innan alla får sova. Det tar emot att väcka dem när vi är framme.

2008 läste jag Sociologi på B-nivå vid Mittuniversitetet och genomförde då en kvalitativ intervjuundersökning med fyra personer, vilka tidigare mottagits som kvotflyktingar i Ljusdals kommun. Utifrån tidigare forskning hade jag förväntat mig att respondenterna skulle ha beskrivit ett rätt nedslående perspektiv. Resultatet av min studie visade dock att Sverige uppfattades som ett mycket tryggt och mycket välordnat land, där demokrati, yttrandefrihet, religionsfrihet och vänlighet beskrev kontexten. Man kände samhörighet med det nya landet och den nya orten och att få komma till Sverige sågs som en ny chans och en lovande möjlighet. Hur kunde detta komma sig?

Nästa morgon kommer vi hem till familjerna vid klockan 10 och hämtar upp dem. Pojken med astman har fått inhalera medicin och verkar må rätt bra nu. Nu ska vi gå till fots till skattemyndigheten och alla viktiga papper måste vara med. Vi vet att det kommer att ta mellan två och sex veckor innan skattemyndigheten meddelar vilket personnummer varje person tilldelats, och innan dess "finns man inte" för svenska myndigheter. Pappersexercisen på skattemyndigheten kommer att ta minst två timmar. Efter det skall vi bjuda familjerna på lunch och äta tillsammans. Det är ett bra sätt att lära känna varandra.

En orsak till det överraskande positiva resultatet jag fann i B-uppsatsen, skulle möjligen kunna vara att flyktingmottagningen på en mindre ort kan ha bättre personkännedom och därmed bättre förutsättningar att uppmärksamma och stödja kvotflyktingen som individ. Eller är det så att den lilla orten ger större möjligheter till extern integration, just på grund av sin litenhet?

En annan möjlig förklaring är förstås att kvotflyktingar i allmänhet skulle vara mer positiva till sin svenska kontext än asylflyktingar. Man kanske känner tacksamhet mot Sverige som erbjudit ett nytt hemland? Kan resultatet bero på att kvotflyktingen har sluppit en långdragen asylprocess? Eller uppfattar omgivningen kvotflyktingen mer som en "riktig" flykting vilket leder till större acceptans och förståelse i samhället? Min B-uppsats väckte alltså fler nya frågor för mig, än jag fick svar.

Utifrån den bakgrunden vill jag i denna uppsats försöka finna svar på frågor kring huruvida ortens storlek i sig påverkar kvotflyktingens start i det nya landet? Vad har egenskaperna hos orten för betydelse för kvotflyktingens tillvaro?

Jag vill alltså i denna kandidatuppsats mer specifikt fokusera på frågor kring hur kvotflyktingar i en större ort uppfattar och hanterar sin tillvaro, i jämförelse med kvotflyktingar mottagna i en mindre ort.

1.1. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att ge en jämförande bild av hur kvotflyktingar, på två olika stora orter, uppfattar och praktiskt hanterar sin nya tillvaro i Sverige, samt att i deras beskrivningar identifiera olika taktiker/strategier som kvotflyktingarna använt sig av under sina första år i Sverige.

- Vilka skillnader finns i flyktingarnas uppfattningar av den större staden respektive den mindre staden? Påverkar ortens storlek hanteringen av vardagen? Vilka orsakssamband kan i så fall upptäckas för eventuella skillnader?
- Hur påverkar flyktingens erfarenheter innan ankomsten till Sverige dennes förhållningssätt och dennes sätt att hantera vardagen? Hur kan kvotflyktingen mentalt ställa om sig och socialt hantera den utmaning man ställs för vid ankomsten till Sverige?
- Vilka är svårigheterna? Vilka är möjligheterna? Vilka mekanismer är det som styr det vägval som kvotflyktingar gör?

1.1.1 Avgränsningar.

Denna undersökning begränsas till att omfatta totalt åtta respondenter bosatta på två orter. Fyra av respondenterna är bosatta i den mindre kommunen Ljusdal och fyra respondenter är bosatta i den större kommunen Gävle. Begränsningen motiveras utifrån geografiska faktorer och utifrån den tid som finns till förfogande för uppsatsskrivande på kandidatnivå.

1.2. Vetenskapsteoretiskt angreppssätt.

Valet av vetenskapsteoretiskt angreppssätt lägger grunden för vilken *metod*, vilken *undersökningsdesign* och vilket *teoretiskt ramverk för analys* som forskaren använder sig av. Min utgångspunkt är hermeneutisk. Jag menar i likhet med Bourdieu (1994, s 80) att den

vetenskapliga verksamheten är en social verksamhet och att den vetenskapliga konstruktionen även är en social konstruktion av verkligheten. Samhällsforskningen är alltså en aktivitet som inte bara blottlägger fakta utan också konstruerar dem (May, 2001, s 75). Både forskaren och objektet för forskning samverkar i en process där man tolkar, debatterar och förhandlar fram en partiell och temporär uppfattning om situationen; En uppfattning som kan vara både motsägelsefull och tvetydig, och att någon absolut monolitisk sanning är inte möjlig att nå (Crang & Cook, 2007, s 8-13). Jag menar att den förståelse som en intervjuare och/eller analytiker kan nå, dels bygger på ett engagemang, dels bygger på tolkning av det erhållna materialet. Jag anser att denna tolkning av utsagor av nödvändighet är ”politisk” till sin natur, och i sig innehåller inkorporerade värderingar och diskursiva inslag. Donna Haraway hävdar till exempel att all kunskap tolkas utifrån ens egen situering, att all kunskap tolkas utifrån ens egen position i den sociala kontexten (Haraway, 1991, Kap 9). Kunskap skall enligt Haraway skapas inifrån den kontext man lever i, istället för att skapas ifrån ett utanifrån/ovanifrån - perspektiv. Sammantaget är alltså för mig engagemang och deltagande viktigare än strikt ”objektivitet” och distansering gentemot informanterna. Den partiella ”sanning” jag kan mejsla ut av materialet bör därför bedömas utifrån mina och informanternas situering och mina egna val av tolkningsramar.

1.3. Disposition.

I kapitel 2, **Bakgrund**, finns en sammanställning av tidigare forskning av relevans för min studie. Efter detta följer ett avsnitt som beskriver kvotflyktingens speciella omständigheter, vilka ju skiljer sig gentemot asylflyktingens. Kapitel 3, **Analytiskt ramverk**, beskriver den tredelade teoretiska ramen för analys av materialet; Bourdieus begrepp *Fält*, *Habitus/praktiskt sinne* samt de Certeaus begrepp *Taktiska dispositioner*. Kapitel 4, **Metod**, inleds med en redogörelse för min egen förförståelse och min egen situering. Därefter följer en redogörelse det metodologiska tillvägagångssättet i mitt arbete, samt vilka olika överväganden jag gjort i samband med detta. Kapitel 5, **Resultat och analys**, inleds med en kortfattad beskrivning av informanterna. Därefter beskrivs de respektive scenerna för handling – Ljusdal och Gävle. På detta följer en redovisning av informanternas uppfattningar om 1. Fältet. 2. Informanternas habitus, handlingsmönster och samlade sociala kapital, samt 3. De olika taktiska dispositioner kvotflyktingarna har gjort. Sist i kapitlet summeras vilka skillnader som resultaten visar mellan de båda orterna. Uppsatsen avslutas med kapitel 6 **Diskussion**. Här diskuteras hur fältets konstituering, informanternas habitus och de taktiska

dispositionerna som dessa uppvisar, påverkar kvotflyktingens vägval. Här föreslås också ett par möjliga teman för vidare forskning.

2. Bakgrund.

2.1. Tidigare forskning och studier.

Integrationsverket har gett ut ett flertal intressanta rapporter som berör frågor kring integration och flyktingskap, genom åren. *Integration 2002* (Integrationsverket, 2003) samt *Integration 2005* (Integrationsverket, 2006a) och *Statistikrapport 2007* (Integrationsverket, 2007a) samt slutligen *Integrationspolitikens resultat* (Integrationsverket, 2007b). Dessa arbeten ger en bild av att flyktingskapet i stor utsträckning präglas av social exkludering och underordning.

Rapporterna *Status kvot- en utvärdering av kvotflyktingars mottagande och integration åren 1991-1996* (Invandrarverket 1997) och *Trygghetens gränser – kvotflyktingars mottagande i Sverige* (Integrationsverket 2001) återger båda kommunala erfarenheter från kvotflyktingmottagande under 1990-talet. I båda rapporterna påpekas att kvotflyktingarnas förkunskaper om Sverige är bristfälliga och ofta felaktiga. Kvotflyktingarna har generellt låga utbildningsnivåer. Man ser även ett behov av att jobba mer med etniska nätverk kring den enskilde flyktingen/familjen.

Beatriz Lindqvist (1991) har studerat Chilenska flyktingar i exil i Sverige ur ett kulturanalytiskt perspektiv. Bland annat konstaterar hon att de dispositioner som flyktingen förvärvat i sitt hemland i hög grad inverkar på flyktingarnas strategier i arbetsliv och utbildningssystem. Ett tydligt klassperspektiv kan konstateras, där akademiker och arbetare väljer olika strategier.

Åsa Gustafsson (2004) har studerat integrations och normaliseringsprocesser bland Bosniska flyktingar bosatta i Umeå respektive Malmö. Studien visar att flyktingarnas sociala positioner i lokalsamhället uppfattas som mer beroende av deras etniska tillhörighet än av deras utbildnings- och erfarenhetsmässiga kunskaper. Integration och normalisering handlar därför inte bara om flyktingens egen förmåga att hantera erfarenheter och upplevelser, istället är frågan huruvida samhällets institutionella praktiker är inkluderande eller exkluderande i lika hög grad avgörande.

Aleksandra Ålund och Carl-Ulrik Schierup (1991) har producerat en essäsamling om ”multikulturella paradoxer” i Sverige. De hävdar bland annat att de sociala vetenskaperna i Sverige reproducerar kunskaper om immigranter såsom ett problem, och att forskningen kring immigranter är tätt sammantvinnad med statens politik. De vill visa hur denna diskurs kategoriserar immigranternas kultur så som avvikande. Sålunda disciplineras immigranterna in i den konstruerade föreställningen att deras beteende och deras kultur är det som skapar sociala problem. Immigranterna förväntas i den diskursen anpassa sig till den ”svenska” kontexten.

Publikationen *Promoting independence in resettlement* (2008) är utgiven av MOST-projektet³. Det svenska bidraget, skrivet av Denise Thomsson, redovisar 15 kvotflyktingars upplevelser av vidarebosättningsprocessen och introduktionsprogrammet i Sverige. Förkunskaperna om Sverige var låga. Kvotflyktingen visar tillfredsställelse med den initiala fasen i Sverige där kontexten präglas av demokrati, mänskliga rättigheter och ett bra omhändertagande av mottagningsteamerna i kommunerna. På längre sikt upplevs språksvårigheter, brist på sociala nätverk och svårigheter med egen försörjning. En påtaglig risk för exkludering och försämrad hälsa samt att hamna i långvarig beroendeställning till myndigheter noteras.

2.2. Den svenska flyktingkvoten.

FN:s flyktingkommisariat - UNHCR - och svenska regeringen har alltsedan 1950 en överenskommelse om att Sverige genom organiserad överföring skall ta emot kvotflyktingar. Varje år tilldelar regeringen medel till Migrationsverket för att överföra mellan 1200 och 1900 kvotflyktingar till Sverige (Migrationsverket *hemsida*, 2009). När kvotflyktingen fått uppehållstillstånd och arbetstillstånd i Sverige ska Migrationsverket hitta en mottagande kommun, innan personerna det gäller kan resa till Sverige. Flyktingen erbjuds ett introduktionsprogram vid bosättningen i Sverige, där kommunerna, i samverkan med andra myndigheter, ansvarar för den praktiska introduktionen (Länsstyrelserna *gemensam hemsida*, 2009). Introduktionen varar i normalfallet i två år, varefter det extra stödet upphör.

Den person som anländer till Sverige inom den av regeringen fastställda flyktingkvoten, har (till skillnad från asylflyktingar) oftast ingen tidigare erfarenhet av landet och därmed ingen förkunskap om regelsystem, kultur, sociala koder etcetera. Kvotflyktingen har i regel

³ Ett transnationellt projekt med deltagande av svenska Migrationsverket. Irland, Finland och Spanien var övriga deltagande länder. *MOST* betyder: *Modelling of Orientation, Services and Training related to the Resettlement and reception of refugees*.

fått sitt permanenta uppehållstillstånd beviljat ungefärligen sex månader innan ankomst till Sverige⁴. Kvotflyktingen har samma tid för introduktion som asylflyktingen innan kommunens introduktionsprogram upphör. Det medför att kvotflyktingens behov under introduktionsperioden ser annorlunda ut. Kvotflyktingen är bland annat i behov av en mer omfattande samhällsinformation. Kvotflyktingen har ingen möjlighet att välja vilken ort i Sverige man vill bosätta sig på, utan han/hon placeras i den kommun som accepterar Migrationsverkets förfrågan om mottagande av den kvotuttagne flyktingen. Detta betyder att de kommuner som har ett stort mottagande av asylflyktingar (till exempel storstadsområden) inte tar emot särskilt många kvotflyktingar. De kommuner som har en låg attraktionskraft för asylflyktingar, exempelvis Norrlands inland, tar däremot den större andelen av kvotflyktingarna. Abdullah Reekan på Migrationsverket (samordnare av kvotflyktingmottagandet i Sverige) har tagit fram statistik som visar att de flesta kvotflyktingarna tas emot av Norrlandskommuner. Länsvis kan sägas att i tur och ordning Västernorrland, Gävleborg, Norrbotten, Västerbotten och Jämtland är de län som har det största mottagandet av kvotflyktingar i Sverige⁵.

2.3. Kvotflyktingar som grupp

2.3.1. Kvotflykting i Ljusdal.

Ur flyktingenhetens i Ljusdal dataprogram för flyktingmottagande kan följande fakta urskiljas för de 153 kvotflyktingar som anlänt till kommunen mellan åren 2006-2009 (t.o.m. maj)⁶. Utbildningsmässigt så har 13 % av de vuxna flyktingarna aldrig gått i någon skola och ytterligare 31 % av de vuxna hade kortare utbildning än 6-årig grundskola. Yrkesmässigt så saknade 21 % av de vuxna helt arbetslivserfarenheter och 30 % av flyktingarna hade enbart erfarenheter från olika okvalificerade arbeten. En viss förklaring till låga utbildningsnivåer och låga yrkeskunskaper är det förhållandet att kvotflyktingen ofta har vistats i flyktingläger under mycket lång tid innan vidarebosättning kunnat ske. Exempelvis har de Burmesiska flyktingar (Karener) som mottagits från UNHCR: s läger i Thailand en genomsnittlig vistelse i läger på mellan 7 och 12 år innan ankomst till Sverige⁷. Även de Afghaner som Ljusdals kommun mottagit har haft långa vistelsetider (6-25 år) under dåliga förhållanden i exempelvis Iran, Indien, Turkmenistan eller Ryssland innan vidarebosättning kunnat ske⁸.

⁴ Källa: Flyktingenheten Ljusdals kommun.

⁵ Statistik, Migrationsverket, 2007, 2008. Tillgänglig hos författaren.

⁶ Källa: Flyktingenheten Ljusdals kommun. Data hämtade ur programmet *Bra Databas AB*. Baseras på data för totalt 82 vuxna kvotflyktingar.

⁷ Källa: Flyktingenheten Ljusdals kommun

⁸ Källa: Flyktingenheten Ljusdals kommun.

2.3.2. Kvotflykting i Gävle.

För kvotflyktingar som grupp i Gävle finns inga tillgängliga data gällande generella utbildningsnivåer och yrkeskunskaper. Flyktingsamordnaren i Gävle Sandra Henriksson uppger vid personlig kontakt att kvotflyktingarnas bakgrunder är mycket blandade. Det finns inga egentliga skäl till att anta att Gävles kvotflyktingar som grupp skulle avvika särskilt mycket från kvotflyktingar generellt i andra kommuner. Både Integrationsverkets (2001) och tidigare Invandrarverkets (1997) rapporter visar på genomgående låga förkunskaper och utbildningsnivåer för kvotflyktingar som grupp. Troligtvis har även många av Gävles mottagna kvotflyktingar vistats i flyktingläger eller temporära vistelseländer under lång tid innan vidarebosättning kunnat ske.

3. Analytiskt ramverk.

Pierre Bourdieus begreppsapparat har i denna uppsats valts för huvuddelen av det analytiska ramverket. Bourdieu har skapat ett slags verktygslåda för prövning av hur människors mentala strukturer och samhällets sociala strukturer är relaterade till varandra. Hans begrepp lämpar sig därmed både för att undersöka yttre givna strukturer och inre mentala strukturer. I denna uppsats ämnar jag kontrastera hur enskilda kvotflyktingar med olika bakgrunder inträder på två sinsemellan olika kontexter, varför Bourdieus begrepp *Fält* och *Habitus* lämpar sig väl som analytisk ram. Vidare använder jag mig av begreppet *taktiska dispositioner* som jag hämtat från Michel de Certeau.

3.1. Fältet.

Den första ingången till mitt teoretiska ramverk utgörs av Bourdieus begrepp *Fält*. Donald Broady (1998, 1990) beskriver Bourdieus fält som ett system av relationer mellan positioner. Med ett socialt fält, menas ett slags kampfält, ett socialt rum, där människor strider om något de har gemensamt (Op.cit., s 14). Det finns alltså värden som står på spel i denna kamp på fältet. I varje socialt fält finns ett fältspecifikt kapital. Fältets egna spelregler och logik bestämmer vilket sorts kapital som, i förhållande till fältet, fungerar som gångbart kapital på just den marknaden, det fältet (Bourdieu 1995, s 270). Inom det sociala fältet är agenterna (människorna) fördelade utefter deras samlade tillgångar, vilka huvudsakligen kan delas upp utefter två huvudsakliga kriterier - Ekonomiskt kapital och Kulturellt kapital (Bourdieu. 1994, s 16.). Bourdieu använder sig av tvådimensionella sociala diagram där agenterna differentieras i en vertikal dimension utefter den totala volymen av kapital man förfogar över

(Ibid.). I den andra horisontella dimensionen, fördelas agenternas placering utefter den struktur eller relativa vikt som deras kapitalfördelning har (Ibid.). Den som besitter en förhållandevis stor mängd ekonomiskt kapital fördelas till höger i fältet, och den som istället har en förhållandevis stor mängd kulturellt kapital, hamnar till vänster inom fältet (ibid.). Den högra ekonomiska polen är heteronom, d.v.s. influerad eller dominerad av yttre aktörer. Den vänstra kulturella polen benämns den autonoma, det vill säga huvudsakligen reglerad av fältets egna spelregler. (Broady, 1998). För den nyinträdde på ett fält äger fältet redan färdiga egenskaper som den nyinträdde har att förhålla sig till. Broady jämför med hur järnfilsspån betar sig i ett magnetfält (1998, s 178). Fältet i sig innefattar alltså en strukturerande struktur vilken Bourdieu kallar för de objektiva strukturerna (1995, s 7). Men Bourdieu nöjer sig inte med ett tvådimensionellt rum, utan konstruerar vidare en tredje dimension där han lägger till en tidsdimension som möjliggör ett slags banor i det tredimensionella rummet. Bourdieu menar sammantaget att forskaren (för att riktigt kunna beskriva fältet som ett system av relationer mellan positioner) måste ”konstruera ett rum vars tre fundamentala dimensioner definieras av kapitalets volym, kapitalets struktur samt dessa två egenskapers utveckling över tid” (1993, s 271).

För att ett socialt område tillfullo skall kunna analyseras som ett fält så måste det besitta en tillräcklig grad av autonomi (Broady 1998, s 19-20). Det sociala fält som flyktingen lever i är dock till stora delar reglerat utifrån. I de moderna samhällena så präglas tillvaron av att statens maskineri reglerar människornas praktiker, via tekniker för att fasthålla, fördela och registrera (Foucault, 1987, s 307). Staten skapar alltså förutsättningar för en samordning av de olika habitus (eller dispositioner) som människorna som lever inom staten bär (Bourdieu (1995, s 106). Att tillämpa Bourdieus fältbegrepp för att skapa ett flyktingens fält, kan ändå ge viktiga pusselbitar kring relationerna mellan agenternas positioner och möjliggöra att ortens betydelse för kvotflyktingens agerande tydliggörs.

Flyktingens sociala rum kan konstrueras utifrån Bourdieus begrepp sammankopplat med tidigare forskning om flyktingens situation. Aleksandra Ålund och Carl-Ulrik Schierup (1991) hävdar bland annat att de sociala vetenskaperna i Sverige reproducerar kunskaper om immigranter såsom ett problem där immigranterna förväntas anpassa sig till den ”svenska” kontexten. Åsa Gustafsson (2004) hävdar att flyktingens sociala positioner i lokalsamhället uppfattas som mer beroende av deras etniska tillhörighet än av deras utbildnings- och erfarenhetsmässiga kunskaper. Utifrån dessa resultat kan vi konstruera ett socialt rum i

Bourdieu's anda, där flyktingens fält alltså befinner sig i den dominerade, nedre delen av det sociala rummet.

I flyktingfältet är de värden som står på spel bland annat, arbete och försörjning, samt medlemskap på den sociala arenan/social gemenskap - Det vill säga *egenmakt* i sitt liv. Jag har här tänkt mig flyktingfältet konstruerat i enlighet med Bourdieus anda, där den större kapitalmängden finns uppåt i fältet. Till höger i fältet d.v.s. vid den heteronoma (omvärldsberoende) polen finns de kapitalarter som, enligt mina egna erfarenheter (men även enligt Integrationsverket (2003b, 2006a)), är dominerande på flyktingfältet: *Språkkunskaper*, *Yrkeserfarenheter* och *Utbildningskapital*. Här gäller dock det viktiga villkoret att alla innehav av kapital bör vara av rätt beskaffenhet, det vill säga giltiga för svenska förhållanden. Exempelvis kan vissa yrkeskunskaper eller språkkunskaper i vissa fall vara helt utan värde på det svenska flyktingfältet. De konsekutionsinstanser som här (vid den heteronoma polen) kan bestämma och värdera kapitalet är bland andra den kommunala flyktingmottagningen, Arbetsförmedling, arbetsgivare och olika utbildningsanordnare.

Vid den vänstra autonoma polen hittar vi de kulturella och sociala kapital-arterna. Här räknar jag in olika symboliska kapital såsom förekomst av olika nätverk, driftighet, status bland egna landsmän, samt olika meriter vilka är av värde internt inom flyktinggruppen, men som inte alltid ses som lika viktiga av det svenska samhällets konsekutionsinstanser. Även vid den autonoma polen kan vi finna ett antal instanser som kan förläna värde till individens kapital, exempelvis de egna etniska grupperingarna, kyrkor eller andra trossamfund samt andra ideella organisationer eller ideella föreningar.

3.2. Habitus / praktiskt sinne.

Pierre Bourdieu (1994, 1995) visar på en handlingsmodell som jag tar som den andra ingången i min egen teoretiska infallsvinkel inför empirin. Han beskriver själv sin handlingsmodell (1995, s 15) med följande rader:

... jag har här velat formulera grundvillkoret för en adekvat tolkning av analysen av förhållandet mellan de *sociala positionerna* (ett relationellt begrepp), *dispositionerna* (eller de olika habitus) och *ställningstagandena*, de ”val” som de sociala agenterna på praktikens mest skilda områden: inom kokkonst, sport, musik, politik osv.

Habitus är alltså en disposition, en läggning, ett förkroppsligat kapital, som möjliggör att agenten praktiskt kan bemästra det sociala sammanhang, eller det fält som han/hon befinner sig i. Bourdieu menar att det är i själva verket detta förkroppsligade kapital (habitus) som definierar den sociala klassen och som ligger till grund för uppkomsten av särskiljande

praktiker (1994, s 271). Mot varje klass av positioner inom fältet svarar alltså en klass av habitus (1994, s 18). Bourdieu menar också att subjekten är handlande och kunskapssökande agenter som är begåvade med ett *praktiskt sinne*. Praktiskt sinne eller praktiskt förnuft definierar han bland annat som ett förvärvat system av preferenser, principer för att betrakta och göra distinktioner, stabila kognitiva strukturer och handlingsscheman som styr hur situationen skall uppfattas och vilken reaktion som är ändamålsenlig (Bourdieu, 1995, s 37). Habitus är alltså något vi bär med oss. Ett slags inbyggt system för vilka strategier vi kommer att använda i snart när alla situationer i livet. Bourdieu gör en jämförelse med ”bollsinne” eller ”speluppfattning” inom idrotten, och menar att habitus analogt innebär att man har kapacitet att uppfatta möjligheter som finns inom det ”pågående spelet”. Habitus kan alltså sålunda ses som vilket kapital man har inkorporerat, socialt, klassmässigt, språkligt etc. Kapitalet är alltså individens medel att kämpa med på det sociala fältet (op.cit., s 45).

3.3. Taktiska dispositioner.

Den tredje ingången i min teoretiska ansats bildas av Michel de Certeau (1984). Han bygger sin teori på antagandet att agenterna, som ofta annars antas vara passiva och styrda av etablerade regler, istället är aktiva och opererar inom de yttre ramar eller villkor som är lagda på dem. De Certeau baserar sin teori delvis på både Foucault och Bourdieus tankar, för att sedan bygga vidare. Från Foucault hämtas tankar kring hur makten (Panoptismen) övervakar och disciplinerar samhället och individerna. Även om disciplinens och övervakningens nät, enligt de Certeau, blir allt större och tydligare utövat så menar de Certeau att det då ökar vikten av att undersöka på vilka vägar ett helt samhälle kan motstå att bli reducerat till blott disciplin (op.cit., s xiv). De Certeau vill visa på medel att operera/funktionera som medger ett manipulerande av disciplinens mekanismer, han vill undersöka hur individer genom att följa reglerna kan invadera dem så att säga inifrån. De Certeau vill uppfatta och analysera de mikrobliknande operationer som försiggår inom teknokratiska strukturer och som avvärjer maktens och disciplinens funktioner genom en mångfald av taktiker som visar upp sig i det dagliga livet.

Från Bourdieu hämtas tankar kring *Habitus*, eller de förvärvade kunskaper, det kapital individen bär med sig. De Certeau hämtar också inslag från Bourdieus *praktiska sinne* (op.cit., s 51-52) och de strategier som Bourdieu finner hos både Kabylerna och bönderna i Béarn (op.cit., s 52-53).

De Certeau argumenterar dock för att man bör skilja på *strategi* och *taktik*.

- En *strategi* kan enligt honom endast byggas eller utövas ur en styrkeposition. *Strategin* bygger på att ett subjekt med vilja och makt (såsom en armé, ett företag, en stad eller en vetenskaplig institution) kan skapa sig en egen plats, en egen maktbas. (op.cit., s 35-36). Denna egna plats, denna maktbas tillåter subjektet att kapitalisera de uppnådda fördelarna, att förbereda framtida expansion, och därigenom etablera subjektets självständighet i förhållande till omständigheterna. Vidare tillåter etableringen av denna maktbas en översikt. Att skapa denna egna plats möjliggör en *panoptisk praktik*; Från denna maktbas kan subjektet observera och analysera de objekt som är inom synhåll.
- En *taktik* är enligt de Certeau bestämd av frånvaron av en plats. Avsaknaden av en passande plats, att därmed behöva ”spela på” en plats där terräng och regler är bestämda av andra, är utmärkande för en *taktik*. En *taktik* innebär att manövrera på ”fientligt” område. En *taktik* är att söka dra nytta av de möjligheter som uppstår, att gripa tillfället i flykten. Avsaknaden av plats/maktbas gör att eventuella uppnådda fördelar inte kan kapitaliseras. En *taktik* utkämpas bit för bit, utan möjligheten att ha ett övergripande perspektiv, utan att kunna behålla det som vunnits. I korthet kan en *taktik* sägas vara den svages konst. (op.cit., s 37)

De Certeau menar på att individen så att säga kan navigera fritt inom de spår eller ramar som strukturen eller fältet sätter.

Om vi omfattar de Certeau och hans sätt att se på saken så bör alltså kvotflyktingen (i avsaknad av styrkeposition) huvudsakligen agera via taktiska dispositioner. Kontexten samt reglerna i denna kontext är givna, satta på förhand, någon ”passande plats” finns ej. Det disciplinerande rutmönstret är lagt av bland andra Regering, Migrationsverket, kommunerna samt även av den heterogena ”svenska” befolkningen på respektive ort. Inom dessa ramar, detta rutmönster kan dock kvotflyktingen agera via taktiska dispositioner, så att säga inom strukturen.

4. Metod.

4.1 Förförståelse.

Enligt det angreppssätt jag tidigare skissat bör forskarens egna erfarenheter ingå som en naturlig del i forskningsprocessen. Mitt civila arbete är som flyktingsamordnare i Ljusdals kommun. Jag har sedan slutet av år 2003 mött, mottagit och introducerat ungefär 300

flyktingar, varav cirka 250 personer som kommit till Sverige som kvotflyktingar. Under sommaren och sensommaren 2008 deltog jag vidare i planering och genomförande av ett så kallat Sverigeprogram, eller vad som internationellt kallas för ett *cultural orientation program*. Migrationsverkets Sverigeprogram genomfördes på plats i UNHCR: s flyktingläger Tham Hin vid thailändska gränsen mot Burma. Syfte var att förbereda en större flyktinggrupp Karener (Burmeseiska medborgare) innan avresan till Sverige samt att lägga en grund för deras fortsatta liv i Sverige.

Öppenhet, nyfikenhet och förståelse för andra kulturer gör sannolikheten större att man kan bemästra kulturmötets utmaningar (Stier, 2004, s 139). Med mina förkunskaper kan jag förhoppningsvis lättare kunna sätta mig in i respondentens tankebanor och kulturella raster (op.cit., s 141) och detta kan också hjälpa mig undvika en emotionell överreaktion på de berättelser jag möter i intervjusituationen (op.cit., s 145-146). Mina förutsättningar att tolka informanten språkligt och göra mig själv förstådd är också förbättrade på grund av min förförståelse, bedömer jag. Då jag har mångårig daglig vana av att prata med både Burmeser, Karener, Afghaner och arabisktalande personer så har jag lärt mig en hel del om språkmönstren i respektive språk. Även uttalsmässigt kan jag bortse från avvikande språkmelodier eller annorlunda betoning av ord.

Till nackdelarna med mina förhandskunskaper hör att informanterna i Ljusdal, tidigare befunnit sig i beroendeställning till mig (under introduktionsperioden). Jag redovisar dessa etiska komplikationer utförligare under punkten 4.4. Eftersom att jag normalt bor och verkar i Ljusdal har jag naturligtvis också större förhandskunskaper om Ljusdals kommun än om Gävle kommun. Detta får alltså tas med i beräkningen under min beskrivning av Gävle och även under analysen av empirin.

4.2. Datainsamling och intervjuer.

Jag har valt att genomföra datainsamlingen i huvudsak via fokuserade intervjuer som metod. Trost föredrar termen kvalitativa intervjuer eller informella intervjuer (Trost, 1997, s 24). Jag har kompletterat intervjuerna, i vissa avseenden, med min egen kännedom om informanterna. Jag har vidare fått fram statistiska uppgifter och annan information via Internet, samt även via personlig kontakt med olika tjänstemän på myndigheter. Jag har erhållit statistik via samordnaren för kvotflyktingsmottagandet i Sverige Abdullah Reekan, samt även viss statistik via Sandra Henriksson, samordnare på Etableringsgruppen, Invandrarcentrum i Gävle. Dessa uppgifter har använts för att teckna en bakgrund och även för att beskriva scenen för handling i respektive kommun.

4.2.1. Intervju som metod.

Utifrån mitt angreppssätt så har den fokuserade intervjun klara fördelar. May (2001, s 152) uttrycker det så här:

Den möjliggör ett kvalitativt djup genom att den intervjuade får tala om ämnet utifrån sin egen referensram. Med det menar jag att de kan utgå från sådana idéer och betydelser som ligger dem nära, vilket gör att man som forskare kan förstå den innebörd som individerna själva tillskriver händelser och relationer. Man får kort sagt en djupare förståelse för subjektens perspektiv.

Det finns naturligtvis ett mål även med den fokuserade intervjun, men personen som intervjuas är friare att tala om ämnet ifråga utifrån sina egna premisser (Ibid.). Trost säger att ”intervjun går ut på att förstå hur den intervjuade tänker och känner, vilka erfarenheter den har, hur den intervjuades föreställningsvärld ser ut” (1997, s 24). Intervjuerna i denna uppsats har genomförts med stöd av en frågeguide (se bilaga 2). Min avsikt har varit att intervjuerna i denna studie skall präglas av en låg grad av standardisering, men att de däremot skall ha en hög grad av strukturering (Op.cit., s 19-22). Jag rättar mig alltså efter intervjupersonens språkbruk och tar frågorna i den ordning det passar och den intervjuade gärna får bestämma ordningsföljden. Struktureringen består i att jag i förväg vet vad jag vill ha svar på och alla frågor syftar till att få svar kring mitt ämne. Jag har tematiserat och har på förhand uppställda frågor som anknyter till mina teman så att jag har god kontroll på om jag får med det jag vill ha med.

4.2.2 Urval inför intervjuer

Jag har i mitt urval för orten Gävle gått tre olika vägar för att finna lämpliga respondenter. Jag har använt mig av tre av mina personliga bekantskaper som ”gate-keepers” för att finna möjliga respondenter: 1. Maria Larsson, som vid undersökningstillfället arbetade som samordnare på mottagningsteamet Invandrarcentrum Gävle kommun. 2. Tyson Tyson, integrationsassistent i Sandvikens kommun. 3. Lian Do, som vid undersökningstillfället arbetade som tolk på flyktingenheten Ljusdals kommun. De båda sistnämnda har själv en bakgrund av att ursprungligen ha kommit till Sverige som flyktingar.

Att gå via flera olika kontaktpersoner kan ge en större bredd i urvalet och ökar även möjligheterna att nå ett tillräckligt antal deltagande personer. Att nå de tilltänkta respondenterna via för dem kända personer kan också ge dessa en ökad vilja att delta och skapa en förtroendefullare relation under intervjuerna. (Crang & Cook, 2007.). Sammanlagt fyra informanter valdes ut för intervju i Gävle. Två informanter via Maria Larssons hjälp och en informant vardera via de andra kontaktpersonerna

I Ljusdal kontaktade jag själv fyra personer som tidigare mottagits som kvotflyktingar i Ljusdals kommun. Informanterna valdes där ut enligt följande kriterier: - Nationalitet. - Etnicitet. - Ålder. - Kön. Jag har vid urvalet strävat efter att få ihop en relativt blandad grupp utifrån dessa kriterier. Jag har också här försökt att få fram en någorlunda liknande sammansättning i Ljusdal som jag erhållit i Gävle.

4.2.3. Undersökningens genomförande

De fyra första intervjuerna genomfördes i Gävle. Två av informanterna där valde att genomföra intervjuerna i Invandrarcentrums lokaler och de resterande två informanterna ville intervjuas i sina egna bostäder. Vid ett senare tillfälle genomfördes intervjuerna i Ljusdal, och där intervjuades alla informanter i sina egna bostäder.

En av informanterna i Gävle behövde tolk på karen för att göra sig förstådd. Respondenten ville här själv använda min kontaktperson Tyson som tolk. Tyson arbetar under dagtid som tolk i en annan kommun och har ingen yrkesrelation till respondenten. En av informanterna i Gävle har intervjuats på engelska, efter hans egen begäran. Övriga informanter har alla intervjuats på svenska. Jag har spelat in alla intervjuer på en MP-3 spelare.

4.3. Analysmetod.

Innan intervjuernas genomförande har läst in mig på vilka teorier som finns tillgängliga och som jag ansett kunna vara relevanta för mitt syfte. Jag har sedan under arbetets gång sett över om teorins ramverk behöver justeras utefter det erhållna materialet. Jag har också fått förslag från min handledare på teoretiska begrepp som kan passa för mina syften.

Jag har vid analysen plockat ihop analysmetoder från flera verk. Den viktigaste inspirationskällan härvidlag är *Researching social life* (Gilbert, 2008). Jag har även använt mig av matriser så som beskrivs i *Qualitative Data Analysis* (Miles & Huberman, 1994). Jag har även använt mig av metodik från *Doing Ethnographies* (Crang & Cook, 2007, kap 8) då deras mer hermeneutiska hållning stämmt väl överens med min inställning.

Jag har efter varje intervju skrivit så kallade *Contact summary sheet* (Miles & Huberman, 1994, s 52-55), ett slags summering av viktiga intryck samt händelser som inträffat som haft betydelse för intervju eller framtida analys. Alla inspelade intervjuer har sedan transkriberats. Efter upprepade genomläsningar har jag strukit under, antecknat i marginaler och noterat teman i respektive intervju, som sedan kodats för att finna gemensamma teman i intervjuerna. Jag har kodat om vid ett par tillfällen och provat mig fram för att kunna tolka

materialet. Jag har jämfört mina teman och kodningar med tidigare forskningsresultat, och försökt bygga min kategorisering på undersökningens syfte och mitt teoretiska intresse. May (2001, s 169) säger att dessa ”faktorer därvid måste vara öppna för modifieringar beroende på de data som intervjuerna producerar”.

4.4. Etiska överväganden.

Jag har granskat och genomfört min undersökning utifrån de krav som Vetenskapsrådet ställer i *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning* (Vetenskapsrådet, *hemsida*, 2009). Respektive informant har fått information om arbetets bakgrund och förutsättningar, samt att deltagandet är frivilligt och att informanten har rätt att avbryta intervjun. Alla informanter har informerats om konfidentialitetskravet, och informanterna har haft möjlighet att välja tid, plats och former för intervju. I redovisningen av resultat har jag av etiska skäl ej redovisat informanternas namn. Vidare har jag försökt att ej redovisa information som kan vara utelämnande för informanterna eller orsaka identifiering.

Ur etisk synvinkel är min dagliga roll som flyktingsamordnare ett dilemma. Jag har dock idag inte längre något som helst inflytande över någon av informanterna i Ljusdal, då alla är utskrivna från flyktingenheten. Informanterna är alltså inte längre i någon beroendeställning till mig. Jag har diskuterat detta etiska dilemma med informanterna som alla uttryckt att de känner sig helt fria och oberoende gentemot mig.

Att använda sig av tolk kan också vara ett dilemma ur sekretessynpunkt. Den intervjuade informanten har dock själv valt Tyson som tolk. Tyson var också närvarande under all information som gavs om konfidentialitetskravet. Att använda sig av tolk kan också medföra informationsförluster. Alternativet hade varit att stryka respondenten, vilket hade försvårat arbetet med att rekrytera respondenter. Vidare är min uppfattning att Tysons kulturella kompetens delvis kompenserar för översättningsproblemet. Jag menar därför att undersökningens design uppfyller de etiska krav som kan ställas på en kandidatuppsats.

4.5. Tillförlitlighet, trovärdighet och generell giltighet

Jag beskriver i denna studie kvotflyktingar som målgrupp, Sverige, Ljusdal och Gävle som kontext, de metodologiska överväganden jag gjort, och det analytiska ramverk jag förhållit mig till. Allt detta i syfte att läsaren skall kunna förstå hur resultaten växt fram och vilken logik som ligger bakom analysen. Jag har vidare redovisat hur mitt vetenskapsteoretiska angreppssätt ser ut. I kvalitativ metod där forskaren befinner sig i mitten av

forskningsprocessen är det också viktigt att forskarens förförståelse redovisas, vilket här har gjorts. Sammantaget har jag beskrivit studiens hela kontext så att bedömningar kring arbetets trovärdighet och giltighet skall kunna göras. Beskrivningen av målgruppen bör också kunna ge underlag till bedömningar för huruvida studiens resultat är överförbart till andra liknande målgrupper. Enligt min bedömning uppfyller därmed studien de krav man rimligen kan ställa på en kvalitativ studie avseende tillförlitlighet, trovärdighet och generell giltighet.

5. Resultat och analys.

5.1 Bakgrundsfakta om informanterna

5.1.1. Ljusdal

De informanter som bor i Ljusdal och medverkat i studien presenteras nedan översiktligt:

Intervjuperson 1 är en man på 42 år, gift, har fyra barn varav två hemmaboende. Han är Afghansk medborgare men har vistats i Turkmenistan i 13 års tid innan ankomsten till Sverige sommaren 2006. IP 1 är Sunnimuslim. Modersmål är dari⁹ men han talar tre ytterligare språk, bl.a. ryska. IP 1 har ca tio års utbildning från sitt hemland + ett år vidare utbildning från militären. IP 1 har i sitt hemland arbetat som officer på en garnison, säkerhetsansvarig på flygplats och även som polis. I Turkmenistan har IP 1 haft olika tillfällighetsjobb. I Sverige söker han arbeten bl.a. som bilmekaniker, väktare och arbete på flygplatser. Han går för närvarande på SFI¹⁰ och har språkpraktik på en bilfirma. IP 1 har svenskt körkort.

Intervjuperson 2 är kvinna, 19 år, ogift och Afghansk medborgare. Hon anlände till Sverige tillsammans med mor och fyra syskon i mars 2007 från Moskva, Ryssland där de hade vistats i sju år innan ankomsten till Sverige. Hennes far och två äldre syskon bor i Tyskland och väntar på besked om uppehållstillstånd i Sverige. IP 2 är Sunnimuslim och har dari som modersmål, men talar också flytande ryska, god engelska och god hindi. IP 2 bor med sin syster i egen lägenhet och går just nu på IVIK¹¹ på gymnasiet. IP 2 har totalt åtta års skolgång från sitt hemland och Ryssland. Hon kommer att kunna få verifierade betyg för att komma in på ett nationellt program på gymnasiet hösten 2009, enligt hennes lärare.

Intervjuperson 3 är kvinna, 40 år, gift, har fyra barn, alla hemmaboende. Hon är Burmesisk medborgare och av etniciteten Karen. IP 3 kom till Sverige sommaren 2006 efter

⁹ Språket *dari* är den Afghanska formen av persiska.

¹⁰ SFI – Svenska för invandrare. Lagstadgad kurs i grundläggande svenska. Erbjuds alla som har behov av detta.

¹¹ IVIK = Individuell Introduktionskurs för invandrarelever. Ett slags förberedelseklass på gymnasienivå.

vistelse i flyktingläger i Thailand i tio år. IP 3 är kristen och har karen som sitt modersmål, men talar även god burmesiska. IP 3 har 8 års skolutbildning från Burma och har också enklare medicinsk utbildning från lägret. Hon har tidigare odlat grödor och arbetat som barnmorska i sin hemby. IP 3 har förutom SFI gått kommunens lärlingsutbildning och går nu på SFI-vård¹². IP 3 har vikarierat och sommarjobbat inom äldreomsorg och även praktiserat och arbetat timtid på barnvårdscentralen. IP 3 har precis vid intervjutillfället fått besked om att åter få ett sommarvikariat inom äldreomsorgen.

Intervjuperson 4 är kvinna, 28 år, gift, har två små barn. Hon är Burmesisk medborgare av etniciteten Karen. IP 4 kom till Sverige sommaren 2006 efter tio års vistelse i samma läger som IP 3 och var gravid i sjunde månaden vid ankomsten. IP 4 är kristen och har karen som modersmål. IP 4 förstår även burmesiska, men har svårare att prata detta språk. IP 4 har ca 13 års skolgång bakom sig (i lägret) innan ankomsten till Sverige, men ingen yrkeserfarenhet sedan tidigare. IP 4 har tidigare haft ett s.k. instegsjobb inom barnomsorgen under sex månaders tid. Hon var vid intervjutillfället nybliven arbetslös, men har strax därefter fått ett s.k. nystartsjobb på en handelsträdgård.

5.1.2. Gävle

De informanter som bor i Gävle och som medverkat i studien presenteras nedan översiktligt:

Intervjuperson 5 är kvinna, 18 år, och bor med sin mamma och två syskon. Hon är Afghansk medborgare men har vistats i Iran sedan hon var ½ år gammal, fram till ankomst till Sverige för ca 1 år sedan. IP 5 är Shia-muslim. Hennes modersmål är dari/farsi¹³ och hon talar även en del engelska. IP 5 har gått 10 år i Iransk skola, men har ingen tidigare arbetslivserfarenhet. IP 5 går nu på IVIK på gymnasiet och siktar på att läsa vidare sedan.

Intervjuperson 6 är kvinna, ca 40 år, gift, har tre barn, varav alla hemmaboende. Hon är Irakisk medborgare och Mandée¹⁴. IP 6 har efter flykten från Bagdad vistats i Jordanien i tre år innan ankomsten till Sverige för ca ett år sedan. Modersmål är arabiska. IP 6 har varken gått i skola tidigare eller arbetat, hon har varit hemmafru. IP 6 går på SFI och har även språkpraktik på en kulturförening vid intervjutillfället.

Intervjuperson 7 är man på 50 år, gift, har fyra barn varav alla hemmaboende. Han är burmesisk medborgare av etniciteten Karen. IP 7 har vistats i flyktingläger i Thailand i 10 års

¹² SFI-utbildning med särskild inriktning mot vårddyrken.

¹³ Språket *farsi* är den Iranska varianten av persiska.

¹⁴ *Mandée* är en etnicitet och en religion som stammar från mellanöstern (Karlsson, I. 2005, s 216-236)

tid innan han anlände till Sverige för ca 3, 5 år sedan. Han har gått cirka 5 år i skola innan han tvingades avbryta skolgången på grund av inbördeskrig. IP 7 har i hemlandet arbetat som självhushållande jordbrukare och med enklare skogsbruk på egen mark. I Thailand har flyktingar inte fått vistas utanför lägret och han har därmed inte kunnat arbeta. I Sverige har IP 7 gått SFI och haft språkpraktik med skogsarbete. Han har nyligen antagits till och börjat på SFI-städ¹⁵.

Intervjuperson 8 är man, 27 år, ensamstående, utan barn. Han är Burmesisk medborgare av Burmansk/Arakanesisk¹⁶ etnicitet. IP 8 kom till Sverige, tillsammans med sin mor, i början av 2005. Han växte upp i en större stad. Han föräldrar deltog i en revolt mot regimen i Burma 1988 och de tvingades fly till Thailand. IP 8 levde sedan utan dem tills han som 18 åring sökte upp sin mor i flyktingläger i Thailand. Han har gått 12 år i gymnasium + 2 års vidare studier bl.a. på Filipinerna. IP 8 är buddhist och har burmanska som modersmål. Han talar även god engelska. IP 8 har huvudsakligen arbetat som lärare under läservistelsen. Han har ett mycket starkt engagemang för mänskliga rättigheter som han arbetat för genom olika föreningar, både i hemlandet och i Sverige. IP 8 har vid intervjutillfället återupptagit sina SFI-studier efter ett avbrott.

5.2. Scener för handling

Ljusdal är en kommun i norra delen av Gävleborgs län, med ca 19 000 innevånare (Ljusdals kommun, *hemsida*, 2009). Mellan åren 1983 och 2008 har kommunen tappat cirka 2293 innevånare eller 10,7 % av befolkningen (regionfakta, *hemsida*, 2009). Ljusdal är en typisk utflyttningskommun och befolkningspyramiden visar en hög andel äldre och ett förhållandevis lågt antal barn och ungdomar (SCB, *hemsida*, 2009).

Gävleborgs residentsstad Gävle är ungefärligen fem gånger större än Ljusdal, med sina ca 93 500 innevånare (Regionfakta, *hemsida*, 2009). Gävle har tvärt emot Ljusdal ökat sin befolkning under åren 1983 och 2008 med 5 838 innevånare eller 6,7 % (Regionfakta, *hemsida*, 2009). Gävles befolkningspyramid har i stort sett samma utseende som rikets och uppvisar demografiskt inget anmärkningsvärt (Gävle kommun, *hemsida*, 2009).

Mellan 2004 och 2008 ligger invandringen i Ljusdals kommun på mellan 140 – 160 personer/år. Flyktingmottagningen svarar för ca en tredjedel av dessa personer per år. 2008 ökade dock invandringen till ca 250 personer varav flyktingar stod för 54 personer. (SCB,

¹⁵ SFI utbildning med särskild inriktning mot arbete inom städområdet.

¹⁶ Arakan eller Rakhine är en etnisk grupp i Burma, huvudsakligen bosatta i delstaten Rakhine State.

hemsida, 2009). I Gävle har invandringen mellan åren 2004 och 2008 legat mellan 460 och 650 personer per år. Även i Gävle steg invandringen år 2008, till totalt 803 personer (SCB, *hemsida*, 2009). Flyktingmottagandet under samma period ligger mellan 170 och 300 personer mottagna per år (Gävle kommun, *hemsida*, 2009.)¹⁷. I relation till innevånarantalet ligger Gävle kommuns flyktingmottagande under senare år därmed på ungefärligen lika eller något lägre nivå än Ljusdal.

SCB: s statistik över totala antalet personer med utländsk bakgrund i Ljusdals kommun år 2007 är 1081 st. Procentuellt motsvarar detta ca 5,6 % av befolkningen. I jämförelse så ligger motsvarande antal i Gävle på 11 572 personer eller 12,5 %. Gävle har alltså mer än dubbelt så hög andel personer med utländsk bakgrund som Ljusdal har.

Ljusdals kommun tillhör de kommuner i Sverige som har den allra högsta andelen kvotflyktingar utav sitt totala mottagande av flyktingar¹⁸. Under perioden 2004-2009 så har ungefärligen 90 % av de mottagna personerna varit kvotflyktingar¹⁹. Introduktionsprogrammet i kommunen är därför också, till stora delar, anpassat efter kvotflyktingar.

I den statistik som finns tillgänglig över Gävles mottagning av flyktingar under åren 2004 till 2006 så ligger andelen kvotflyktingar på ca 14 % av Gävle kommuns totala mottagning (Gävle kommun, *hemsida*, 2009). Uppgifter för de två senaste åren säger att andelen kvotflyktingar i Gävles mottagande legat på ca 4 % under 2007 och ca 9 % under 2008²⁰. Gävles introduktionsprogram är därför av naturliga skäl mer inriktat på mottagning av asylflyktingar.

De klart dominerande grupperna i flyktingmottagandet i Ljusdal är Burmesiska och Afghanska medborgare. Under perioden 2006 till 2009 (maj) så var 52 % av det totala antalet mottagna i Ljusdal Burmesiska medborgare. 31 % var medborgare i Afghanistan.²¹

De dominerande grupperna i Gävle kommuns flyktingmottagande mellan åren 1985 och 2006 är: Irakier (832 st.) Iran (821 st.) före detta Jugoslavien (304 st.) Chile (304 st.) samt Somalia (253 st.) (Gävle kommun, *hemsida*, 2009). I Gävle hade man tills år 2006 mottagit sammanlagt 56 Afghaner, vilka alltså är en liten etnisk grupp i Gävle. Några siffror över totala antalet mottagna Burmeser i Gävle finns inte tillgängliga. Antalet är dock troligen understigande 50 personer²².

¹⁷ För åren 2007, 2008 – statistik från Migrationsverket. Tillgänglig hos författaren.

¹⁸ Statistik från Migrationsverket. Tillgänglig hos författaren.

¹⁹ Källa: Flyktingenheten Ljusdals kommun.

²⁰ Statistik från Migrationsverket. Tillgänglig hos författaren.

²¹ Statistik från flyktingenheten i Ljusdals kommun dataprogram för introduktion.

²² Uppgifter från Invandrarcentrum. *Personlig kontakt*, 2009.

5.3. Informanternas beskrivningar av fältet.

Alla respondenter berättar att som nyligen anländ kvotflykting upplever man initialt svårigheter, med kylan på vintern och även att det är så ljust hela sommarnätterna. Flera respondenter på båda orterna talar om ett slags chock som man så småningom kommer över. Värst är det för dem som kommit från ett varmare klimat, till exempel Burma.

Den första tiden är det också mycket aktiviteter förknippade med att försöka bringa ordning i de olika praktiska ting som behöver vara i ordning för ett fungerande liv.

- IP 8:** So when, when we first came to Sweden it's like.. eh for the first year and the first months...it's like...we are eh...trying to find a...to sort out the way...with the weather!
Kenneth: Yeah! [skrattar till] Clothes?
IP 8: ..and with the [skrattar] with the clothes and the food and everything..and the food also.. you don't know where it is, the food that you can find..the Burmese food or maybe the Asian food..

Efter den första chocken börjar så kvotflyktingen rent praktiskt få ordning på sina liv och därefter börjar man finna ut mer och mer hur Sverige är beskaffat som land. Det moderna välfungerande demokratiska och humanitära Sverige beskrivs i utdraget nedan.

- IP 5:** Sverige...det är ett land med nio miljoner invånare....och...här man måste handla..... här.. får man inte handla mot lagar..eller göra nånting mot lagar..
Kenneth: Mhm..?
IP 5: Och här...
Kenneth: Man följer lagen?
IP 5: Jaa. Man måste följa lag. Och ...här....allt är automatik.
Kenneth: Jaha?
IP 5: Jaa....och...här betalar man inte pengar för vatten....men i Iran i mitt land man måste betala.
Kenneth: Mhm? Här skruvar man på kranen, och dricker..?
IP 5: [skrattar] Och..här finns inte skillnad mellan svenskar och invånare [*menar antagligen invandrare. Förf: s kommentar*], dom är lika!
Kenneth: Mhm..?
IP 5: Och eh...mm...här får man säga vad man vill eller vad man tänker...

Respondenterna på båda orter är eniga om Sveriges goda demokratiska system. Mänskliga rättigheter, politiska rättigheter, trygghet, fred och frihet är värden som framhävs av alla respondenter. Någon rasism verkar man heller inte ha mött vare sig på den större orten eller på den lilla orten. Möjligheterna till fri utbildning för både barn och vuxna är också något som ses mycket positivt. Intervjuperson 2 beskriver hur friheten i utbildningsvalet märkts för henne under studietiden på gymnasiet.

- IP 2:** Du märker när man går på skolan här.
Kenneth: Mhm..?
IP 2: Dom frågar hela tiden vad du vill..om du vill, eller..
Kenneth: Mhm..?
IP 2: ”Hur ska du göra själv..?”
Kenneth: Mhm..?
IP 2: Mm..Därför jag märker den..

Kenneth: Att du som individ..?
IP 2: Oh Jaa!
 Kenneth ..kan bestämma..?
IP 2: Mmm..
 Kenneth: Och du väljer vilken...program du ska gå på..?
IP 2: Jaa! Och..vil..jaa..vilken program, vilken skolan..

Även här är respondenterna på båda orter ganska samstämmiga. Men man vittnar också samtidigt om att dessa rättigheter och friheter är förknippade med vissa ”skall-krav”. Vissa villkor måste uppfyllas av kvotflyktingen på båda orter, för att man fullt ut skall kunna utnyttja sina rättigheter. IP 2 fortsätter sin berättelse om skoltiden med att bekräfta vad som krävs för komma i åtnjutande av de fördelar o rättigheter som samhällen kan erbjuda.

IP 2: Man har möjlighet att..få jobb..att gå å studera...att få lån från..CSN, eller från..
 Kenneth: Mmm..
IP 2: Banken och..
 Kenneth: Man har rättigheter..?
IP 2: Ja man man har..rättigheter..för alltid..
 Kenneth: Mm....lika möjligheter för alla..?
IP 2: Man måste bara tänka att..**först** man måste...läsa svenska..
 Kenneth: Mhm..?
IP 2: Om du kan inte svenska, då det är jättesvårt.
 Kenneth: Okej..?!
IP 2: ..att få nånting..och eh...och sen man...måste hitta..sin väg, i Sverige..
 Kenneth: Mhm, men svenska språket, det är nyckeln till..till dörren?
IP 2: Jaa..Till allting!

Här kan det diskuteras om det i Foucaults anda handlar om en diskurs eller disciplineringsprocess (Foucault, 1987). Immigranterna kan förväntas anpassa sig till den ”svenska” kontexten hävdar Ålund & Schierup (1991). Den makt som finns inom staten, myndigheterna, samt inte minst mellan agenterna i fältet, innebär alltså en disciplinering kring vad som är godtagbart och gångbart (Bourdieu, 1995, s 106 + s 116-119. Foucault, 1987). Informanterna är, i vilket fall, eniga om att utan tillräckliga kunskaper i det svenska språket klarar man sig inte, varken på arbetsmarknad eller i det sociala livet.

För den kvotflykting som vill nå egen försörjning ställs även andra villkor. Andra sorters kapital krävs på fältet. Återkommande i materialet är temat att relevant och tillräcklig utbildning behövs för att vara anställningsbar i Sverige. Många av intervjupersonerna har grundskola eller motsvarande, men känner ändå att mer utbildning behövs för att komma ifråga för ett arbete. Ett annat av fältets kapital som är av vikt beskrivs av Intervjuperson 6 nedan.

IP 6: Att ta körkort.. är måste.. om man ha jobb. Att kunna körkort .. jättesvårt.. läsa regler är svårt. Teori...mm..världens svåraste teori!

I det svenska flyktingfältet behöver alltså kvotflyktingens utbildning och färdigheter vara av rätt beskaffenhet, det vill säga giltigt för svenska förhållanden (Bourdieu, 1995, s 106).

Gällande de yrkesfärdigheter som kvotflyktingen har med sig i bagaget, så beskriver följande citat rätt väl hur många respondenters erfarenheter ser ut.

Tyson (IP 7): *Jaa, men..han har frågat, i invandrarkontoret om han har möjlighet att få jobb, men dom säger, ja dom frågar.. vad har han gjort i hemland, så när han berättar att han är ...han är bra på jordbruk..*

Kenneth: Mmm..jordbruk?

Tyson (IP 7): *..jordbruk, jordbrukare..inte med maskiner, inte såna,bara..öh..han kan ta hand om..djur..*

Kenneth: Djur och?

Tyson (IP 7): *..djur....ja det kan han göra. Så, jaa..det öh...invandrarkontoret sa att "nej det, det går inte, det kan vi inte hitta för..för dom"...*

Det finns alltså här tecken som tyder på att kvotflyktingens kapital i många fall bedöms otillräckliga, då kunskaperna man bär med sig inte bedöms kompatibla med den svenska diskursen. På båda orterna gäller att svenska språket, utbildning och yrkeskunskaper ses som nödvändiga kapital. På den heteronoma polen verkar alltså fältet i Gävle och fältet i Ljusdal relativt lika konstituerat. Kring den autonoma polen, det vill säga där det sociala och kulturella kapitalet struktureras, så ser resultaten inte likadana ut för respondenterna på de olika orterna. Alla respondenter i Gävle uppger tydliga svårigheter att hitta svenska vänner. Intervjuperson 5 berättar om sina svårigheter.

IP 5: ..och ehh.....och.....dö...IVIK nä....i IVIK ehh finns bara..invandrare...barn. De svenska...

Kenneth: Går ni aldrig tillsammans med svenska öh..?

IP 5: Nej aldrig..och men, jag vill..att ..jag vill vara med de svenska..elever..

Kenneth: Mhm?...Så det...ni har aldrig dagar då ni går tillsammans med svenska.. vissa ämnen eller så?

IP 5: Nej! Aldrig [mycket bestämt].

Kenneth: Nähä?.....Det tycker jag låter konstigt!

IP 5: Jaa, det låter konstig.....Det är därför jag har ingen svensk kompis.

--

Kenneth: Än annars..svenskar som du möter.....om du möter svenskar..när du är ute o går i [stadsdel], eller när du sitter på bussen...?

IP 5: Vi pratar lite grann med varandra.

Kenneth: Jaa.?

IP 5: Vi hälsar..

Kenneth: Jaa..?

IP 5: Jaa..

Kenneth: "Hej" ?

IP 5: Ja..."Hej...hur är det"?...

Kenneth: "Hej då"??

IP 5: Jaa! [båda skrattar] ..Ja, nej. Mig, dom frågar mig – "var från kommer du? Hur länge har du varit i Sverige?"

Kenneth: Okej. Så det är lite på ytan?

IP 5: Ja precis.

Vad gäller de egna landsmännen och de etniska nätverken så har de intervjuade respondenterna i Gävle kontakter med sina landsmän, men det förefaller som om dessa

kontakter ofta är blott sporadiska. Man har svårigheter med att få den hjälp man skulle vilja få av sina landsmän, eftersom de har andra aktiviteter för sig.

I Ljusdal uppger däremot alla respondenter att de har svenska vänner av något slag. De Afghanska respondenterna har i vart fall skolkamrater eller arbetskamrater som man anser sig vara vän med och som man träffar ibland. Intervjuperson 1 berättar till exempel, med stolthet, om att alla hans barn har många svenska vänner och att barnen regelbundet deltar i olika fritidsintressen tillsammans med svenska barn. De Burmesiska respondenterna i Ljusdal förefaller ha hittat ett annat och helt eget sätt att få svenska vänner. IP 4 berättar om vad hon gör på helgerna.

IP 4: Jaa..vi bara går till kyrkan..
Kenneth: Mm..är det varje helg..?
IP 4: Åh...nä inte varje..
Kenneth: Nähä..är det lördag eller söndag..?
IP 4: Åh bara söndag, men inte varje vecka..
Kenneth: Mm...är det bara Karen..?
IP 4: Åh ibland bara Karen...men ibland..Karen, Svenska o Chin tillsammans..

Alla kristna Burmesiska kvotflyktingar i Ljusdal har tillsammans startat en församling, i samverkan med en frikyrka. Alla Burmeser är välkomna oavsett etnicitet, även till exempel de som är Chin²³ eller Shan²⁴ eller av annan etnicitet. Där hålls gudstjänster på fyra språk eller fler, i ett slags roterande schema. Varannan vecka är det Burmesisk gudstjänst, på två eller tre burmesiska språk + engelska. Varannan vecka har man även gemensamma gudstjänster tillsammans med den svenska frikyrkoförsamlingen. Så här berättar IP 3 om hur hon och hennes familj fått regelbunden kontakt med ett svenskt par.

IP 3: Varje vecka ef..söndag eftermiddag öh..kvällar klockan sex..dom kom till mig o vi sitter å pratar med..öh pratar om bibeln..
Kenneth: Mhm okej..?
IP 3: Å varje dag..öh varje vecka..
Kenneth: Ja..?
IP 3: På söndag..
Kenneth: Jaha..är dom ..svenskar eller..?
IP 3: Svensk!
Kenneth: Jaa..?
IP 3: Dom är också..jättesnäll..min family, ibland hennes man ska...spela..innebandy eller åka skridskor..så henne..dom ringer till mina barn å..dom kom hämta mina barn..och dom åka tillsammans...sen kommer till..tillbaka mina barn..

²³ Chin (Zomi) är en etnisk minoritet i Burma som huvudsakligen är bosatta i Chin State i västra Burma gränsande mot Indien.

²⁴ Shan är en etnisk minoritet som huvudsakligen är bosatta i Shan State i Burma.

Även kontakterna med de egna landsmännen uppges alltså vara betydligt frekventare bland respondenterna i Ljusdal. Bland Afghanerna så har man täta kontakter där hjälp ges till varandra och man ställer upp för varandra.

- IP 2:** Efter första dagarna, sen det blir..när vi träffade folket....eh..alla alla...familjer från Afghanistan, dom berättade lite om..hur ska det bli...livet i Ljusdal..
- Kenneth: Mm..?
- IP 2:** att det, åh, och sen vi förstår att vi är inte ensam här..det finns andra Afghaner också...
- Kenneth: Mm..
- IP 2:** ..sen vi...började å träffa dom varje dag, när det var tråkigt..
- Kenneth: Mm..
- IP 2:** ..och eh..ah....vi känner mycket folk..eh..
- Kenneth: Mm, så det fanns ju ett Afghanskt..nätverk..
- IP 2:** Aah aah...precis ja.
- Kenneth: Jaa.....känn..var det viktigt o bra eller hur..hur ser..?
- IP 2:** Ja jag tror att det är bra, att det är jättebra..när dom ser att det finns...någon som du kan..be om hjälp om.. du behöver..

5.4. Informanternas sociala kapital och handlingsmönster.

I matrisen nedan (tabell 1.) redovisas översiktligt informanternas kapital. Till vänster i matrisen ser vi de kapitalarter som tillhör den mer autonoma polen i flyktingfältet. Till höger de kapitalarter som tillhör den heteronoma polen i flyktingfältet.

Av intresse är att alla informanter på den mindre orten förefaller ha ett större socialt kapital än informanterna på den större orten. På den lilla orten ingår svenska vänner eller bekanta i nätverket som omger kvotflyktingen. Även umgänget med egna landsmän uppges vara frekventare och mer regelbundet på den lilla orten. På den större orten uppges alla informanter, utom en, ett i princip obefintligt svenskt nätverk. Enligt Gustavsson (2004) så är samhällets institutionella praktiker och deras förmåga till att verka inkluderande eller exkluderande avgörande för flyktingarnas sociala positioner i lokalsamhället. Den lilla orten förefaller alltså i materialet vara mer inkluderande i sin praktik, än den större orten.

Kvotflyktingarna från Mellanöstern har alla vana av ett modernt samhälle och har också vana av livet i en större stad. De Burmesiska medborgarna har istället, alla utom en, spenderat större delen av sina liv i små städer eller byar eller i ett flyktingläger. Språkligt kan noteras att de respondenter som har lägst utbildning även är de som har svårast att behärska det svenska språket i intervjusituationen. De två respondenter som har lyckats bäst att förmera sitt yrkesmässiga kapital sedan ankomsten till Sverige är de två Burmesiska informanterna på den mindre orten.

Tabell 1.

Ort		Socialt kapital	Kulturellt kapital	Utbildning	Yrkesmässigt kapital	Språkligt kapital
Ljusdal	IP 1	Visst svenskt nätverk via fru och barn + arbetskamrater. Stort persiskt nätverk.	Afghanistan + Turkmenistan. Storstadvana. Relativt van vid modernt samhälle.	10 år + militär utbildning. SFI.	Militär o polis i hemland. Viss vana av mekanik och bilar. Haft språkpraktik som bilmekaniker som fungerat väl	Persiska + ryska Talar acceptabel svenska.
Ljusdal	IP 2	Visst svenskt nätverk. Stort persiskt nätverk. Initiativrik.	Afghanistan + Moskva Ryssland. Van vid storstad och modernt samhälle. Snabbt integrerad i kulturen.	8 år i Ryssland. IVIK. Snart klar för nationellt program gymnasiet.	Inget.	Persiska, ryska, hindi. Engelska. God svenska.
Ljusdal	IP 3	Svenska vänner. Kontaktfamilj. Stort Burmesiskt nätverk. Aktiv i församling + etniska föreningar.	Burma liten by + läger Thailand. Ej vana av modernt samhälle. Tillägnat sig visst kulturellt kapital under första åren	8 år Burmesisk skola. Enklare sjukvårdsutbildning i lägret. SFI + yrkes-SFI.	Barnmorska och odling i hemland. Läringsutbildning + vikariat inom vård o omsorg i Sverige. Vikariat äldreomsorg för närvarande.	Karen + burmesiska. Talar acceptabel svenska.
Ljusdal	IP 4	Svenska vänner. Kontaktfamilj. Stort Burmesiskt nätverk. Aktiv i församling och etniska föreningar	Burma liten stad + läger Thailand. Ej vana av modernt samhälle. Tillägnat sig visst kulturellt kapital under första åren	13 år skola i läger. SFI.	Inget från hemlandet. Instegsjobb dagis i Sverige. Nystartsjobb på handelsträdgård för närvarande.	Karen + Burmesiska. Talar mer än acceptabel svenska.
Ort		Socialt kapital	Kulturellt kapital	Utbildning	Yrkesmässigt kapital	Språkligt kapital
Gävle	IP 5	Ej svenska vänner. Vist Afghanskt nätverk. Initiativrik.	Afghanistan + Iran. Storstadsvana. Viss vana av modernt samhälle. Tillägnat sig visst kulturellt kapital sedan ankomst	10 år Iransk skola. IVIK.	Inget.	Persiska. Engelska. Talar mer än acceptabel svenska. Lärt sig fort.
Gävle	IP 6	Inga svenska vänner. Vist etniskt nätverk bl.a. släkt på orten.	Irak + Jordanien. Vana av modernt samhälle. Viss kulturell anpassning.	Ingen skola i hemland. SFI.	Inget i hemland. Språkpraktik på kulturförening.	Arabiska. Talar förståelig svenska med vissa svårigheter..
Gävle	IP 7	Inga svenska vänner. Vist Burmesiskt nätverk.	Burma liten by + läger Thailand. Ej vana av modernt samhälle. Litet kulturellt kapital efter svenska förhållanden.	5 år skola i hemland. SFI. Yrkes-SFI påbörjad.	Odling och visst skogsbruk i hemland. Språkpraktik skogligt arbete i Sverige.	Karen + Burmesiska. Behöver tolk vid intervju på grund av låga svenska-kunskaper.
Gävle	IP 8	Litet svenskt nätverk. Stort Burmesiskt nätverk. Driver frågor om mänskliga rättigheter. Arrangerar manifestationer. Leder etnisk förening. Verbal.	Burma + läger Thailand. Bott i Burmas tredje största stad innan lägervistelse. Vana av modernt samhälle.	12 + 2 års utbildning, bland annat utbildning i Filippinerna, Manilla. Datakunig. SFI.	Kortare anställning ideell organisation i Thailand. Enstaka tolkuppdrag i Sverige.	Burmesiska. Bra engelska. Acceptabel svenska, men föredrar engelska. Intervju genomförd på engelska

Generellt kan också av intervjumaterialet utläsas att de Burmesiska respondenterna avseende sitt handlingsmönster skiljer sig tydligt åt i jämförelse med respondenterna från mellanöstern (d.v.s. från Irak och Afghanistan). Två olika handlingsmönster kan urskiljas. De Burmesiska medborgarna, framförallt Karenernas handlingsmönster kan exemplifieras av följande två intervjuutdrag.

- Kenneth: Men det fanns ingen från Gävle kommun, som mötte er precis...när ni hade landat då..?
Tyson (IP 7): *Nej, ingen från Gävle kommun..*
 Kenneth: Kändes inte det konstigt när ingen möter en??
Tyson (IP 7): *Jaa...dom...var....det var ingen...det var inget konstigt...eftersom, dom... tror att allt blir ordnat, i ordning va? Det var därför... dom...bara lyssnar dom...dom som säger "ni får gå" eller "ni får stanna"- dom bara följer med...som man säger..ah dom..tycker det är inget konstigt..*
 Kenneth: Det är ingen idé att käfta emot utan man "gör som folk säger"?
Tyson (IP 7): *Ja, som folk säger..så där. Okej - "Ni får gå nu" - Okej! Dom bara följer med..*

- IP 8:** It's so important. For your community. Because of.. we...the way we belong to is like...we are close together with the head. Whatever we are doing. We decide, we decide at some case..but, in other important case, we don't know..or..in some topical..
 Kenneth: Mm..
IP 8: ..we are going to ask to them..
 Kenneth: Mmm..
IP 8: ..some..little advice..or suggestion..

Här ser vi uttryck för en strävan att passa in och att inte handla utan att först överlägga med sin chef eller överordnade eller någon myndighetsperson. Intervjupersonerna är vana att följa någon som bestämmer vad som skall göras, och utför sedan lojalt de uppgifter man åläggs. Informanterna från Afghanistan och Irak visar inte samma tillbakadragenhet utan har istället ett handlingsmönster som mer baseras på snabba initiativ och framåtanda. Dessa skillnader stämmer väl överens med Lindqvists forskning (1991) som säger att de dispositioner flyktingen förvärvat i sitt hemland präglar dennes strategier.

Intervjuperson 2 uttrycker i sin intervju utan falsk blygsamhet, att hon känner en viss instängdhet i den svenska kontexten.

- IP 2:** Man måste ha...varje människa måste ha...sitt plats..
 Kenneth: Mhm..?
IP 2: Men..det finns människor som är..bästare..
 Kenneth: Mhm..?
IP 2: ..och lite..större..
 Kenneth: Mhm..?
IP 2: ..och det finns.. människor som är..kanske....
 Kenneth: Och det är svårt att växa sig stor i Sverige..?
IP 2: Jaa..!

Även Intervjuperson 5 har väldigt klart för sig hur framtiden skall bli. Hon avvaktar inga utifrån kommande instruktioner för hur hennes framtid skall bli. Hon satsar högt.

- IP 5:** Ehm. Jag vill nå på mina mål.
 Kenneth: Mhm?
IP 5: Här. Vill bli läkare...
 Kenneth: Du vill ha.. höga..mål?
IP 5: Ja precis.
 Kenneth: Läkare?
IP 5: Ja. Och sen, jag ska jobba här några år, och sen jag ska flytta till mitt land!
 Kenneth: Aha! Flytta tillbaka och hjälpa dom..?
IP 5: Ja precis. Dom, dom som behöver hjälp.

Kenneth: Ja just det? Och då menar du..Afghanistan?
IP 5: Jaa, Afghanistan.
 Kenneth: Jaa. Mm.mm.
IP 5: och eh, .kanske om, jag ska spara mina pengar.. jag skall bygga sjukhus, i mitt, i min stad i Afghanistan.

5.5. Taktiska dispositioner

Enligt de Certeau (1984) utmärks behovet av att agera via taktiska dispositionerna utifrån av att agenten tvingas att "spela på" en plats där terräng och regler är bestämda av andra, En taktik innebär alltså att manövrera på "fientligt" område. En *taktik* är att söka dra nytta av de möjligheter som uppstår, att gripa tillfället i flykten. Respondenterna från mellanöstern ger också tydligt uttryck för att man inte har särskilt långsiktiga planer, utan man tar tillfället i akt om det uppstår. Man håller ögonen öppna för nya möjligheter som öppnar sig längs vägen. Här är två exempel ur intervjuerna.

Kenneth: När du kom till Sverige, hade du någon plan då för hur.. hur det skulle gå bra för dig..? Hade du någon, någon strategi, någon plan för..hur du ska hantera saker..?
IP 2: Nä..[hostar till] när vi, när jag kommer här...jag ..tänkte inte så mycket..
 Kenneth: Nähäj..? Du bara hängde med..?
IP 2: Jaa..
 Kenneth: Jaha..
IP 2: Jag tänkte bara vad ska hända..så...
 Kenneth: Du tänkte inte två år framåt i tiden, du tänkte "idag".. ?
IP 2: Nej nej nej nej. Ja idag, bara idag.
 Kenneth: Jaa..i kort perspektiv..?
IP 2: Mm..jaa..

Kenneth: Mm..ehm..hur tänker du nu då..framåt i ditt liv? Vad har du för planer..?
IP 1: [suckar]. Min plan..min familj....bo tillsammans.....går framåt, jag fick jobb....för mig ingen..spelar roll, till jag vem jag arbetar, jag..jag kan städar!
 Kenneth: Mm..?
IP 1: Jag kan bilmekanik.
 Kenneth: Mm..
IP 1: Jag vill i en fabrik, jag, jag jobbar..inga problem för mig.

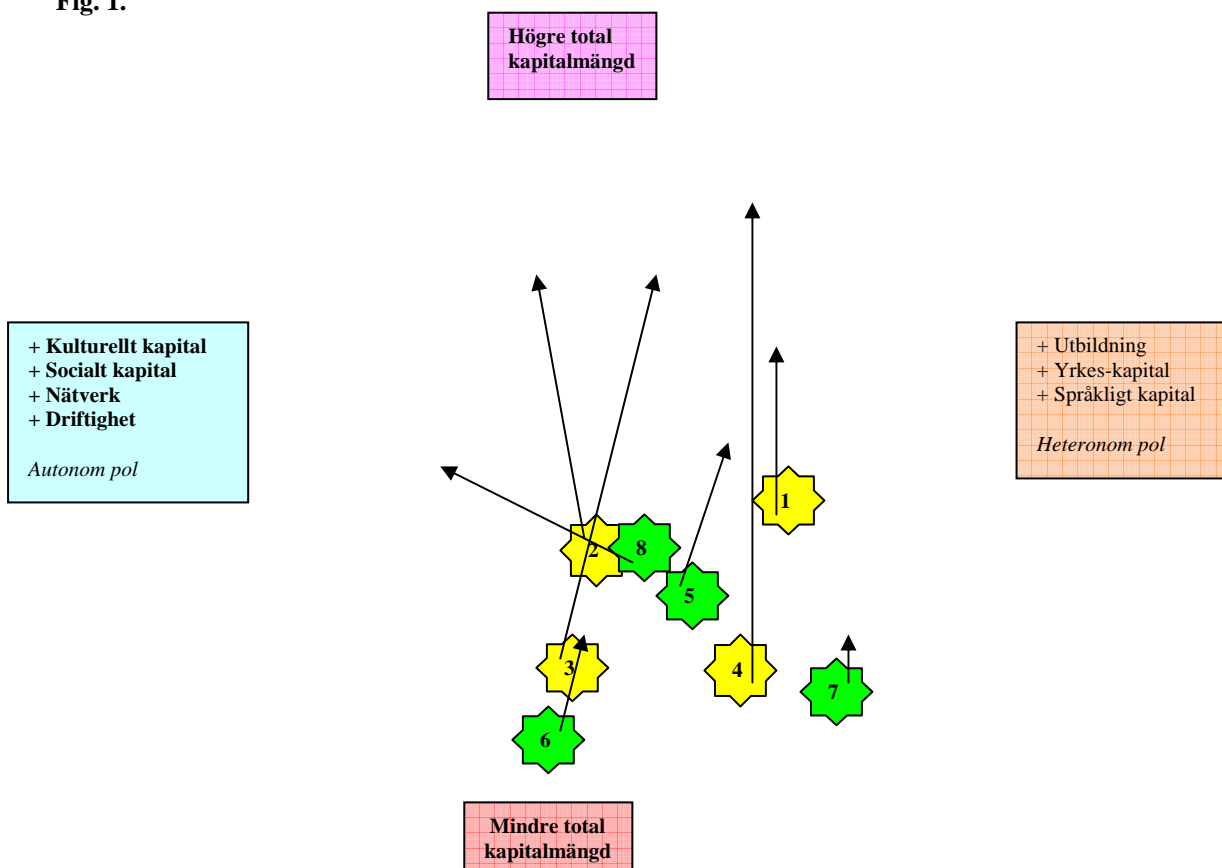
Bland de Burmesiska respondenterna är det enbart IP 8 som berättar om olika chanser som dykt upp och som han tagit, men då framförallt under hans långa vistelse i Thailand. För övriga respondenter från Burma framkommer istället en hållning där respondenterna huvudsakligen förlitar sig på de olika myndighetspersoner man har kontakt med. Man letar inte efter nya snabba chanser, utan respondenterna letar istället efter rätt sätt att bete sig på. Exempelvis, istället för att söka efter andra praktikplatser, eller andra jobb, så fokuserar man istället på att sköta sig bra på den plats man är anvisad. Man lägger vikt vid att komma i tid och att arbeta hårt. Om denna hållning är taktisk, så är den i vart fall inte fokuserad på

kortsiktiga vinster. Denna taktik förefaller istället bygga på förhoppningen att rätt uppträdande kan leda till vinster på längre sikt.

5.6 Ortens påverkan på kvotflyktingen.

Vilka är då skillnaderna i fältets konstituering? Finns det till exempel några påtagliga skillnader mellan hur respondenterna på den lilla orten förflyttat sina positioner inom fältet, i jämförelse med respondenterna bosatta på den större orten?

Fig. 1.

I fig.1 ovan illustreras min bedömning av hur respondenternas rörelse över tid kan beskrivas grafiskt. Gul färg markerar Ljusdals respondenter och grön färg markerar Gävles respondenter. Det samlade intrycket av materialet tyder på att rörelsen över tid uppåt inom fältet, är genomsnittligt större för respondenterna på den mindre orten, vilka alltså lyckats ackumulera ett större kapital över tid, än respondenterna på den större orten. Denna skattning av informanternas rörelse över tid inom fältet har baserats på den beskrivningen av informanternas kapital jag gjort i 5.4. - Tabell 1. Särskilt markant är här skillnaderna för de Burmesiska respondenter på de båda orterna. Fältet i Ljusdal har medgivit för dessa att förbättra sina positioner, via nätverk, vänner och arbetsmarknad. Båda dessa informanter har haft tidigare anställningar, och kommer att också att få/har fått nya anställningar i närtid.

Även informanterna från Afghanistan/Irak har i jämförelse förbättrat sina positioner mer på den lilla orten. I Gävle har fältet inte medgivit för informanterna att förmera sitt kapital på samma sätt. Gustafsson (2004) säger ju också att ortens förmåga att verka inkluderande eller exkluderande i hög grad bestämmer flyktingens sociala position, vilket här verkar bekräftas.

6. Diskussion.

Genom att jämföra kvotflyktingars upplevelser på en mindre ort gentemot upplevelserna på en större ort har avsikten varit att få mer klarhet i hur kontexten påverkar upplevelsen av den första tiden i Sverige och vad ortens egenskaper har för betydelse för kvotflyktingens tillvaro? Jag har därför i min uppsats konstruerat ett flyktingens fält i Bourdieus anda, vilket gett insikter kring hur kvotflyktingars inträde i det svenska samhället sker.

Den mest påtagliga skillnaden i hur kvotflyktingarna på respektive ort hanterat sin nya tillvaro, är de Burmesiska respondenternas påtagliga förflyttning uppåt i fältet i Ljusdal. Enligt Bourdieu (1995) och Foucault (1987) så präglas det moderna samhället av att makten sätter en ram, en diskurs för hur man kan och får bete sig. Vi har ju tidigare i redovisningen av empirin sett att Burmeserna uppvisar en vilja att anpassa sig till de gällande spelreglerna, samt att de inte siktar in sig på mer kortsiktiga taktiska fördelar. Deras vilja till att uppträda ”rätt”, att foga sig efter instruktioner och att investera på lång sikt för att kunna uppnå fördelar, är ytterst intressant om vi kopplar detta till den kapitalökning som faktiskt skett för de Burmesiska kvotflyktingarna i Ljusdal. Resultatet antyder alltså att en delförklaring till Burmesernas relativa framgångar skulle kunna vara att foglighet, skötsamhet och tålmod premieras av fältets konsekutionsinstanser. Kvotflyktingens vilja och förmåga att foga sig efter fältets struktur skulle utifrån denna observation alltså kunna fungera som ett slags symboliskt kapital på flyktingfältet. Även tidigare forskning antyder ju att immigranterna förväntas anpassa sig till den ”svenska” kontexten (Ålund & Schierup 1991).

För de Burmeser som är bosatta i Gävle så har resultatet dock inte alls visat samma möjligheter till kapitalisering av samma sorts beteendemönster. Informanterna i Gävle har haft det svårare med att bygga upp sina sociala och kulturella kapital. Detta betyder att det måste finnas fler faktorer som inverkar, och som tillsammans med ”viljan att foga sig” bildar en framgångsrik kombination. Min uppfattning är att en nyckelfaktor är att fältet i Ljusdal uppenbarligen har en inkluderande struktur vilken tillåtit informanterna att bygga upp fungerande nätverk, med egna landsmän men också med svenskfödda (Gustafsson 2004). Även för respondenterna från mellanöstern så har vi sett att på den mindre orten, så har dessa

bättre utvecklade nätverk, både med landsmän och med svenskar. Den större ökningen av socialt och kulturellt kapital inom flyktingfältet i Ljusdal också möjligen bestå av ett slags klustereffekt. När tillräckligt många av samma folkgrupp bor på en liten ort så är det lättare att rent praktiskt träffa varandra och både få och ge hjälp. Geografiskt så är också kontaktvägarna snabbare på en mindre ort och man har oftast bekvämt gångavstånd till sina landsmän. Man möts på affären och på barnens skola eller på dagis eller på fotbollsträningen. Dessa tillåtande och inkluderande strukturer i Ljusdal, kan alltså i kombination med rätt habitus, rätt förmåga att följa spelreglerna, vara en framgångsrik kombination.

Vidare är det tydligt utifrån respondenternas berättelser tydligt att den frikyrka där Burmeserna i Ljusdal har sin församling har spelat en signifikant roll i ackumulationen av socialt o kulturellt kapital. Detta ger skäl att fundera kring vad Michel de Certeau säger angående en *Strategi*. Strategin bygger på att ett subjekt med vilja och makt kan skapa sig en egen plats som tillåter subjektet att kapitalisera de uppnådda fördelarna, att förbereda framtida expansion, och därigenom etablera subjektets självständighet i förhållande till omständigheterna (1984, s 35-36). Jag kan här tycka att den Burmesiska gruppen i Ljusdal synes ha agerat mer i enlighet med en strategisk disposition.

Utifrån dessa iakttagelser kan man bygga upp en bild av några faktorer som utifrån undersökningens resultat kan medföra förbättrade möjligheter för kvotflyktingen att öka sitt kapital på flyktingfältet.

- En struktur på flyktingfältet som tillåter och uppmuntrar till sociala och kulturella kontakter.
- En vilja och förmåga från kvotflyktingen att rätta sig efter spelregler / struktur på fältet, samt en vilja att investera i att öka sitt sociala kapital på längre sikt.
- Att det finns någon eller några mötesplatser där nätverk och kontakter kan byggas upp och kapitaliseras.

För framtida forskning ser jag som ett intressant uppslag att mer i detalj studera vilka mekanismer eller vilka aktörer på den mindre orten som skapar de tillåtande sociala egenskaperna på fältet. Hur uppmuntras sociala och kulturella kontakter och av vem eller vilka? Kan ett sådant tillåtande klimat befrämjas och på vilket sätt i så fall?

Vidare skulle etnografiska studier av den Burmesiska församlingen på den lilla orten vara mycket intressanta. Hur sker utbytet och kapitaliseringen av de sociala kontakter som här byggs upp?

Källförteckning:

Bourdieu, P. (1994). *Kultursociologiska texter*. Stockholm: Brutus Östlings bokförlag

Bourdieu, P. (1995). *Praktiskt förnuft*. Göteborg: Daidalos.

Broady, Donald (1990), *Sociologi och epistemologi. Pierre Bourdieus författarskap och den historiska epistemologin*, Skeptronserien. Stockholm: HLS Förlag, 649 s. [2 korr. uppl. 1991.]
Webb: www.skeptron.uu.se/broady/sec/p-broady-91.htm

Broady, D. (1998), eds. *Kulturens fält – en antologi*. Göteborg: Daidalos.

Crang, M., & Cook, I. (2007). *Doing Ethnographies*. London: Sage

de Certeau, M. (1984). *Practice Of Everyday Life*. London: University of California Press

Foucault, M. (1987). *Övervakning och straff*. Lund: Arkiv förlag.

Gilbert, N. (2008). *Researching social life* (3rd ed.). London: Sage.

Gustafsson, Å. (2004). *Sköra livsmönster. Om integrations- och normaliseringsprocesser bland bosniska flyktingar*. Doktorsavhandling. Akademiska avhandlingar vid Sociologiska institutionen Umeå Universitet No 35 2004.

Haraway, D. (1991). *Simians, Cyborgs and Women: The reinvention of Nature*, London: Free association books.

Nedanstående referenser från Integrationsverket finns att beställa hos Mångkulturellt centrum i Botkyrka, eller kan laddas ned från Internet på länken:
<http://www.mkc.botkyrka.se/biblioteket/integrationsverkets%20publikationer%20start.htm>

Integrationsverket. (2001). *Trygghetens gränser – kvotflyktingars mottagande i Sverige*. Linebäck, B. Olsson, M., eds.
<http://www.mkc.botkyrka.se/biblioteket/Publikationer/kvotG5.pdf>

Integrationsverkets analysavdelning. (2003). *Rapport Integration 2002*. Integrationsverket.

Integrationsverkets analysavdelning. (2006a.). *Rapport Integration 2005*. Integrationsverket.

Integrationsverkets analysavdelning. (2006b). *Upplevelser av etnisk diskriminering hos utrikes födda personer i Sverige 2005*. Integrationsverket.

Integrationsverkets analysavdelning. (2007a). *Statistikrapport 2007 – uppdatering av aktuella siffror, relevanta nyckeltal och indikatorer om integration*. Integrationsverket, Zetterberg, J., eds.

Integrationsverket . (2007b). *Integrationspolitikens resultat – På väg mot ett samlat system för uppföljning och analys vid 16 statliga myndigheter*. Integrationsverkets rapportserie 2007:05.

Karlsson, I. (2005). *Korset o halvmånen – en bok om de religiösa minoriteterna i mellanöstern och i Sverige*. Falun, Wahlström & Widstrand.

Lindqvist, B. (1991). *Drömmar och vardag i exil*. Carlsson bokförlag.

May, T. (2001). *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Miles, M B. Huberman, A M. (1994). *Qualitative Data Analysis* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE.

MOST project. (2008). *Promoting independence in resettlement*. Helsinki: Edita Prima Oy. PDF version:

http://www.mostproject.fi/mp/db/file_library/x/IMG/31543/file/most_publication.pdf

Pettersson, T. Esmer, Y. (2005) *Vilka är annorlunda? - Om invandrades möte med svensk kultur*. Integrationsverkets rapportserie 2005:03. Integrationsverket.

Statens invandrarverk. (1997). *Status kvot – en utvärdering av kvotflyktingars mottagande och integration åren 1991-1996*. (Örebro universitetsbibliotek, 701 82 ÖREBRO. Besöksadress: Fakultetsgatan 1)

Stier, J. (2004). *Kulturmöten – en introduktion till interkulturella studier*. Lund: Studentlitteratur.

Trost, J. (1997). *Kvalitativa intervjuer* (2: a uppl.). Lund: Studentlitteratur.

Ålund, A. Schierup, C-U. (1991). *Paradoxes of multiculturalism*. Avebury.

Andra referenser på Internet:

Gävle invandrarcentrum (2009). *Hemsida text*.

http://epi.gavle.se/gk/t_sida.aspx?id=20159

Gävle invandrarcentrum (2009). *Hemsida text*. Flyktingmottagning 2004.

http://epi.gavle.se/upload2/_Utbildning&Arbete/IVC/Dokument/Mottagning2004.pdf

Gävle invandrarcentrum (2009). *Hemsida text*. Flyktingmottagning 2005.

http://epi.gavle.se/upload2/_Utbildning&Arbete/IVC/Dokument/Flyktingmottagning/Mottagning2005.pdf

Gävle invandrarcentrum (2009). *Hemsida text*. Flyktingmottagning 2006.
http://epi.gavle.se/upload2/_Utbildning&Arbete/IVC/Dokument/faktablad/Mottagning2006.pdf

Gävle invandrarcentrum (2009). *Hemsida text*. Mottagna flyktingar i Gävle (nationalitet, totalt antal) 1985-2006.
http://epi.gavle.se/upload2/_Utbildning&Arbete/IVC/Dokument/faktablad/mottagna85-06.pdf

Gävle kommun (2009). *Hemsida text*. Kommunfakta Gävle.
<http://epi.gavle.se/Upload2/ Kommunledningskontoret/Statistik/Kommunfakta/2180%20Gävle%>

Ljusdals kommun. (2009). *Hemsida text*, Kommunfakta Ljusdal.
<http://www.ljusdal.se/download/18.7760443311ff7afd71080008200/Fakta+2009.pdf>

Länsstyrelserna. (2009). *Gemensam hemsida text*,
www.lst.se/lst/sv/amnen/Integration/etablering_av_nyanlanda_flyktingar_och_invandrare/introduktion_for_nyanlanda/

Regionfakta.(2009). *Hemsida text*. Förändring av folkmängden under 25 år. Gävleborgs län.
<http://www.regionfakta.com/dynamiskPresentation.aspx?id=3050>

Vetenskapsrådets forskningsetiska principer. (2009). *Hemsida text*.
http://www.vr.se/download/18.7f7bb63a11eb5b697f3800012802/forskningsetiska_principer_tf_2002.pdf

SCB. (2009). *Hemsida text*. Animerade befolkningspyramider 1968-2008 (Ljusdals kommun)
<http://www.h.scb.se/kommunfakta/pyramider/index.asp>

SCB. (2009). *Hemsida text*. Statistik Invandrare efter region och tid 2004-2008 Ljusdal + Gävle.
<http://www.ssd.scb.se/databaser/makro/temp/tmp20095232321315BE0101F3.xls>

SCB. (2009). *Hemsida text*. Antal personer efter region, utländsk/svensk bakgrund och tid. Ljusdal + Gävle.
<http://www.ssd.scb.se/databaser/makro/temp/tmp200952323273628BE0101B0.xls>

UNHCR. (2009).*Hemsida text*.
http://www.unhcr.se/SE/Protect_refugees/Flyktingkvot.htm

UNHCR. (2009).*Hemsida text*.
http://www.unhcr.se/Pdf/protect/English_handbook.pdf

Wikipedia (eng.). (2009). *Hemsida text*. Uppslagsord "Karen people".
http://en.wikipedia.org/wiki/Karen_people

Wikipedia (eng.). (2009). *Hemsida text*. Uppslagsord "Karen language".
http://en.wikipedia.org/wiki/Karen_language

Wikipedia (eng.). (2009). *Hemsida text*. Uppslagsord "Chin state".
http://en.wikipedia.org/wiki/Chin_state

Wikipedia (eng.). (2009). *Hemsida text*. Uppslagsord "Chin people".
http://en.wikipedia.org/wiki/Chin_people

Wikipedia (eng.). (2009). Uppslagsord ”Shan people”. *Hemsida text*.
http://en.wikipedia.org/wiki/Shan_people

Wikipedia (eng.). (2009). *Hemsida text*. Uppslagsord ”Rakhine” (= Arakan).
<http://en.wikipedia.org/wiki/Rakhine>

Migrationsverket

Migrationsverket. (2009). *Hemsida text*. Flyktingkvoten.
<http://www.migrationsverket.se/swedish/asyl/kvot.html>

Migrationsverket, PDF-fil på Internet. (2009). *Till Sverige som kvotflykting..*
http://www.migrationsverket.se/infomaterial/asyl/sokande/kvot2_sv.pdf

Migrationsverket, PDF-fil på Internet. (2009). *Den svenska flyktingkvoten.*
http://www.migrationsverket.se/infomaterial/asyl/sokande/kvot1_sv.pdf

Tillgängligt för/hos författaren.

Intervjuinspelningar 8 st. (Wav-filer) + transkriberingar av desamma (Word-filer). .

*Statistiska uppgifter, Ljusdals kommuns flyktingenhet, från Bra Databas AB: s program.
(2009-maj)*

A. Reekan (personlig kommunikation, 2009-03-03) e-post mottaget.
Statistik mottagen från Abdullah Reekan , Migrationsverket:

- *Antal kvotflyktingar som anlänt till de nordiska länderna 2003-2007. Word-fil.*
- *Utbetalda inflyttningsbidrag för mottagna till kommunerna - perioden 2007-01 -- 2007-12. Excel-fil*
- *Utbetalda inflyttningsbidrag för mottagna i kommunerna - perioden 2008-01-01 – 2008-03-31. Excel-fil.*
- *Mottagna kvotflyktingar i Sveriges kommuner 2008. Excel-fil.*

S. Henriksson (personlig kommunikation). e-post mottaget 2009-05-10.
Statistik insamlad av Sandra Henriksson, samordnare, Gävle invandrarcentrum, Gävle kommun.

- *Statistik antal mottagna kvotflyktingar i Gävle kommun - åren 2004-2008.*

Frågeguide intervju

Syfte

Syftet med denna uppsats är att ge en bild av hur kvotflyktingar, på två olika orter, uppfattar och praktiskt hanterar sin nya tillvaro i Sverige, samt att i deras beskrivningar identifiera olika taktiker/strategier som kvotflyktingarna använt sig av under sina första år i Sverige.

Temat:

- Fältet
- Habitus
- Strategier / Taktiker

kronologisk kedja

1. Kan du berätta för mig om hur ditt liv förändrades när du fick uppehållstillstånd i Sverige?

- Hur såg ditt liv ut innan du kom till Sverige? (Fakta om dig, skolgång, familj, etc)
- Hur var den allra första tiden i Sverige? (Hur var XXX som ort att bo och leva i?)
- Berätta om vad som hände och vad du gjorde? Svårigheter? Möjligheter?
- Efter en tid, något år - skedde det någon förändring? Svårigheter? Möjligheter?
- Kan du berätta hur en helt vanlig dag ser ut för dig idag? Vad är viktigast för dig idag? (Hur är XXX som ort att bo och leva i?)
- Hur ser din plan för framtiden ut? Hur ser ditt liv ut om 10 år?
- Vad är svårt med att leva i Sverige?
- Vad är bra med att leva i Sverige?
- Om du fick bestämma – hur skulle Sverige och kommunen göra istället? Hur kan man ta emot kvotflyktingar på ett bättre sätt?
- Finns det något du vill ta upp och prata om, som inte jag har frågat om?

Probes:

- I din vardag?
- Hur tänkte du då?
- Vad gjorde du för att få livet att fungera?
- Vad var viktigt då?
- Varför gjorde du så?
- Vad gjorde du för att få livet att fungera?
- Vad var viktigt då?
- Problem?
- Bra saker?